

Vlaams
Parlement

vergadering **C103**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 19 februari 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het recordaantal vergunningen voor nieuwe appartementen – 696 (2018-2019)	3
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het burgerinitiatief 'Sign for my Future' voor een krachtig klimaatbeleid – 704 (2018-2019)	8
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de invoering van statiegeld op petflessen en blikjes om de CO2-uitstoot te verminderen – 730 (2018-2019)	12
VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het beschermen van onze insectenpopulaties – 737 (2018-2019)	15
VRAAG OM UITLEG van Sabine Vermeulen aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over klachten inzake inrichtingen waar honden worden gekweekt en verhandeld en de resultaten van een bevraging bij de gemeenten – 762 (2018-2019)	20
VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de biodiversiteitsvisie van de Vlaamse overheid – 763 (2018-2019)	24
VRAAG OM UITLEG van Elke Wouters aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de contracten voor het ophalen van bedrijfsrestafval – 767 (2018-2019)	26
VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het invoeren van een Europese vliegtaks en de mogelijkheden om zonder Europese unanimititeit al tot actie over te gaan – 782 (2018-2019)	29

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het recordaantal vergunningen voor nieuwe appartementen – 696 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Wilfried Vandaele

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik wil u vooreerst bedanken dat u een uur en een kwartier hebt zitten wachten om mijn vraag te kunnen beantwoorden. Ik heb u en blijkbaar ook mevrouw Pira in spanning gelaten.

Dit is een heel belangrijk thema dat het wachten eigenlijk wel waard is. Herinner u de hoorzittingen die het parlement hier heeft georganiseerd in het kader van de Klimaatcommissie. Daarbij zei de heer Delbeke, autoriteit op het vlak van klimaat, dat ruimtelijke ordening het beleidsdomein bij uitstek is dat een impact heeft op klimaat. Er is eigenlijk geen enkel ander beleidsdomein dat zoveel impact heeft op klimaat als ruimtelijke ordening.

Het verbaasde me de laatste weken en maanden ook dat bij heel veel actiegroepen die ten goede hun bezorgdheden uiten, het thema ruimtelijke ordening zo weinig aan bod komt. Het gaat vaak over brandstoffen, over zaken die te maken hebben met vergroening en dergelijke maar ruimtelijke ordening als beleidsdomein komt daar eigenlijk weinig aan bod. Nochtans hebben we op het niveau met de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement een historische stap gezet met het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). Dat is vandaag echter nog altijd een witboek dat zonder beleidskader heel weinig impact heeft of kan hebben.

Recent zag ik een artikel in de krant over een onderzoek van de cijfers voor vergunningen voor de bouw van appartementen. Uit dat onderzoek blijkt dat in 2018 een recordaantal vergunningen is verleend. Het gaat over 26.374 vergunningen. De bouwmeester, Leo Van Broeck, reageerde daarop dat we nu zoveel mogelijk moeten afbakenen waar verdichting wenselijk is en ongeoorloofde bouwrechten in open ruimte moeten wegnemen om die elders te compenseren.

De Bouwunie zelf gaf voor dit record een aantal verklaringen: men wil nu snel eieren voor zijn geld, er zijn zeer lage hypothecaire rentes, en de energienorm die is verstrengd sinds 1 januari 2018. Om die redenen zou men nog snel aanvragen hebben ingediend in 2017.

Voormalig minister van Omgeving, Joke Schauvliege, gaf aan dat de cijfers erop wijzen dat er echt al een bouwshift is. Er worden minder vrijstaande woningen vergund en meer appartementen. Wanneer we echter wat dieper graven in die cijfers, zien we dat van de 16.000 vergunde projecten in 2017 het slechts in 3666 gevallen ging om herbouw na sloop, wat betekent dat voor alle andere projecten nieuwe bouwgrond werd aangesneden.

We zitten op een belangrijk momentum, want we zitten met heel wat nieuwe lokale besturen die geïnstalleerd zijn. Ik ben zelf ook lid van een lokaal bestuur en ik kan getuigen dat er echt een wil is om na te gaan hoe die bouwshift kan worden ingevoerd. Maar naast die wil zijn er ook heel veel vragen. Wat gebeurt er met grond die waarde verliest? Wat betekent dat voor de gemeente? Wat zullen de planlasten zijn voor de gemeente? Hoeveel kan een gemeente gaan? Welke engagementen zal Vlaanderen aangaan wanneer de zaken op streekniveau worden bekeken? Het schrappen van gronden is ook inkomstenderving. Men kijkt dus echt wel uit naar die beleidskaders.

Minister, hoe kunnen we de lokale besturen, in afwachting van die beleidskaders, nu al heel concreet steunen in het uitwerken van de principes rond de bouwshift?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Mijnheer Ronse, het is misschien goed om het begin van uw vraag, de teksten en de cijfers die u citeert, in een breder kader te plaatsen. U vermeldt het hoge aantal vergunningen dat in 2017 voor nieuwe appartementen werd afgeleverd. Aan de basis daarvan liggen verschillende aspecten. Het is zonder twijfel zo dat de combinatie van bevolkingsgroei en de verderzettende gezinsverdunding – het stijgend aantal alleenstaanden – zorgt voor een groeiende vraag naar woongelegenheden. Het is dan ook niet abnormaal dat het aantal vergunningen in een opwaartse trend zit.

Wanneer we het aantal vergunde appartementen over een termijn van twintig jaar bekijken, dan zien we dat er een piek was in 2006, net voor de financiële crisis, en dat het hoge aantal vergunde appartementen pas nu opnieuw die piek van 2006 evenaart. We moeten de zaken dan ook in perspectief bekijken. Zo is er de sociologisch-demografische trend van bevolkingsgroei en gezinsverdunding, en de economische crisis die de voorbije tien jaar toch een beetje op de economische activiteit heeft gewogen.

Het hoge aantal meergezinswoningen is trouwens geen slecht nieuws wanneer men gaat voor het maximaal beschermen van open ruimte. We zitten met de sociologisch-demografische uitdaging dat er meer woongelegenheden moeten komen en dat de open ruimte meer moet worden beschermd. Dat kan via verdichting wat kan worden geconcretiseerd met meergezinswoningen, cohousing en andere projecten.

Vandaar dat we niet mogen spreken over een bouwstop maar over een bouwshift. Mensen moeten worden aangemoedigd om te verdichten maar het is natuurlijk een stop op de inname van open ruimte. We streven – u kent de cijfers beter dan ik – op korte termijn naar 3 hectare en in 2040 naar 0 hectare, wat tien jaar sneller is dan wat Europa heeft vooropgesteld.

Soms krijgen we commentaar dat iedereen in Gent of Antwerpen moet gaan wonen, quod non. We zoeken vooral naar goede locaties en dat kan in de centrumsteden zijn, maar ook in kleinere gemeenten.

Wanneer we dichter bij elkaar gaan wonen en op goede locaties, dan zijn er minder verplaatsingen met de wagen nodig, zijn de diensten, scholen, winkels en het openbaar vervoer gemakkelijker bereikbaar, te voet of met de fiets. We zijn allemaal het klimaat, ik zeg dat nu tien dagen maar ik heb vandaag gezien dat dat ook een boekje is geworden: 'Wij zijn het klimaat'. Op die manier kunnen we samen de CO₂-uitstoot terugschroeven.

U vraagt me nu hoe de lokale besturen kunnen worden ondersteund om de principes van de bouwshift uit te voeren. We hebben daar de beleidskaders en in afwachting van een doorbraak is het goed dat de Vlaamse overheid samen met de lokale besturen en andere partners aan de slag gaan. Beleidsfora en het lerend netwerk worden ingezet en de opmaak van lokale ruimtelijke beleidsplannen wordt gestimuleerd. De lokale besturen beginnen aan een nieuwe beleidscyclus van zes jaar, zij moeten een beleidsplan 2020-2025 opstellen. Heel wat lokale besturen zien die bouwshift als een te verwezenlijken doelstelling.

Ik denk wij op dat vlak via het lerend netwerk, via de atria, in elke provincie toch handvatten kunnen geven om het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) op een proactieve manier uit te rollen in de praktijk. Wij gaan dat dus ook ondersteunen via pilootprojecten voor gemeenten maar ook voor intergemeentelijke

samenwerkingsverbanden. Collega Pira, we gaan hier geen discussie organiseren over de schaalgrootte van lokale besturen in Vlaanderen. Ik denk dat een ruimtelijk beleid op het niveau van een lokaal bestuur, op gemeentelijk niveau, kan worden aangepakt, maar absoluut ook op intergemeentelijk niveau, wanneer je een sociologische regio hebt die dat kan aanpakken. We willen dat ook ondersteunen, onder meer via subsidies voor de oprichting van intergemeentelijke gecoro's. De gecoro's kennen jullie: de gemeentelijke commissies voor ruimtelijke ordening.

De call is gelanceerd waarmee, tot het einde van maart, gemeenten of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zich kandidaat kunnen stellen om in aanmerking te komen voor subsidies voor een gemeentelijk of intergemeentelijk ruimtelijk beleidsplan. Gemeenten kunnen ook in aanmerking komen voor subsidies om een beleidsmatige aanpak uit te bouwen rond het omgaan met ruimtelijk rendement en de decretale afwijkingsmogelijkheden in dat kader, met de tien ruimtelijke kernkwaliteiten, of een slim ruimtelijk rendabel parkeren. Er zijn dus verschillende instrumenten waarmee de Vlaamse overheid deze geselecteerde pilootprojecten kan ondersteunen en op die manier met de opgebouwde kennis en ervaring een leertraject voor de andere gemeenten kan uitbouwen.

Lokale besturen kunnen ook zelf aan de slag gaan. Stijgende vastgoedprijzen op goede locaties geven nu al aan dat de vraag op die plekken toeneemt. We stimuleren lokale besturen nu al meer en meer via verdichtingsprojecten op goede locaties.

Zoals ik daarnet al zei, verwijzen vele lokale bestuursakkoorden naar de uitdagingen en de principes van het BRV en geven ze heel wat beperkingen aan om open ruimte niet langer aan te snijden en daar echt een prioriteit van te maken. Ze kunnen hier al heel wat instrumenten voor inzetten, zoals u weet. Een voorbeeld is een richtlijn voor meergezinswoningen, waarmee een lokaal bestuur dus goede locaties kan afbakenen waar meergezinswoningen kunnen komen. Ook de welstand van die meergezinswoningen. Men kan een verordening opstellen. Men kan zelfs specifieke RUP's opmaken voor bepaalde hoogpotentiële sites. Dergelijke instrumenten worden ook gebruikt om het aanbod aan appartementen te differentiëren: groot/klein. Het aantal alleenstaanden stijgt. Als ik de wachtlijsten bij sociale huisvestingsmaatschappijen zie, in mijn regio toch, zijn er heel wat wachtenden voor kleine appartementen, voor alleenstaanden. Ik denk dat ook op dat vlak lokale besturen initiatieven kunnen nemen om op een meer normatieve manier het aanbod van appartementen te differentiëren om in lijn te blijven met de vraag ter plaatse.

Met de door ons samen goedgekeurde wijzigingen aan de Vlaamse codex, bekend als de Codextreinen, kunnen anderzijds ook meergezinswoningen worden toegelaten waar dat vroeger niet kon, op voorwaarde dat dit een uitvoering is van de strategische visie van het BRV.

Ik stel ook vast dat zeer veel juridische vragen worden gesteld, in het bijzonder rond het omgaan met afwijkingsmogelijkheden die de Codextrein eind 2017 heeft ingevoerd ter bevordering van het ruimtelijk rendement. Hierover maakte mijn administratie een FAQ-lijst om gemeenten in deze uitdaging verder op weg te helpen.

Om de principes van de bouwshift met heel wat concrete voorbeelden duidelijk te maken, werken we momenteel aan een webtool met goedepraktijkvoorbeelden.

Ik denk ook dat het nodig is. Zoals ik woensdag al zei, is het het beleid om mensen te sensibiliseren en te stimuleren. We kunnen dat via andere manieren doen en wat sturend optreden. Maar een goedepraktijkvoorbeeld, zodat we van elkaar kunnen leren, via een lerend netwerk, is denk ik ook een heel goed middel. We hopen dat we deze webtool kunnen lanceren in de loop van de maand maart,

zodat lokale besturen kunnen leren van interessante projecten over heel Vlaanderen, waar nu al heel wat werk voor geleverd is.

Maar het blijft niet alleen bij sensibiliseren en adviseren. We gaan ook proberen sturend en normerend op te treden. U weet beter dan ik dat er ook op decretaal vlak deze legislatuur nog een aantal uitdagingen op de plank liggen. Ik hoop dat we daar de volgende weken samen met u en samen met iedereen in deze commissie werk van kunnen maken. Er zijn een aantal ontwerpdecreten waarvan ik hoop dat ze nog goedgekeurd kunnen worden voor het einde van de legislatuur: het decreet rond de woonuitbreidingsgebieden, het Instrumentendecreet, het Bosdecreet. Dat zijn dus heel wat uitdagingen die op ons liggen te wachten. Ik hoop dat we hier samen de volgende weken nog concreet werk van kunnen maken.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dank u wel, minister. U hebt een aantal zaken, zeker omtrent cijfers, in een duidelijk perspectief gesteld. Er zijn een aantal aangevingen waar ik het ook mee eens ben. Maar de kern van de zaak is natuurlijk dat we zitten met een verlies aan open ruimte, dat zich in sneltempo doorzet. Er is hier in het parlement een uitgesproken politieke wil, over bijna alle partijgrenzen heen, om te gaan voor dat verhaal, waarbij we tegen 2040 45.000 hectare harde bestemming omzetten in zachte bestemming. Er is, ook bij de lokale besturen, een voluntarisme om dat te doen.

Het is goed dat u investeert in lerende netwerken en in de webtool. Al de zaken die u opgesomd hebt, baden in een zekere sfeer van vrijblijvendheid, van goede wil. Ondanks die vrijblijvendheid en goede wil stellen we vast dat die lokale besturen ook echt wel nood hebben aan duidelijke beleidskaders waarin ze kunnen werken. Als de decreten die u opgesomd hebt, er deze legislatuur door raken, is dat goed. Die beleidskaders vormen toch wel het sluitstuk. U hebt onlangs het kader van het klimaat een aantal engagementen uitgesproken, onder meer over vergroening. De kroon op het werk zou echt gevormd worden door die beleidskaders. Als die erdoor komen, kunnen we onze visie op ruimtelijke ordening echt doorvoeren.

Mijn vraag is dus: hoe ziet u de uitwerking van die beleidskaders? Ziet u daar nog perspectief in deze legislatuur?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Ik wil me hier even bij aansluiten. Minister, u hebt regelmatig verwezen naar de lokale besturen. Collega Ronse: u zegt dat het een beetje afhangt van de goede wil. Ik denk dat ik dan toch met enige trots kan zeggen dat mijn goede liberale collega, onze fractievoorzitter Bart Somers, hier wel een heel goed voorbeeld is om aan te halen in de praktijkvoorbeelden. U weet, minister, dat collega Somers, Mechels burgemeester, een prijs behaald heeft, de Gouden Baksteen. Dat gebeurde vanwege zijn aanpak in Mechelen: volledig in de kaart van het klimaat, slim verdichten, het groene vooropstellen enzovoort. Dat was ook een beetje in het kader van het BRV. Ik denk dus: waar een wil is, is een weg. U ziet dat er inderdaad al wat mooie praktijkvoorbeelden zijn. Ik denk dat Mechelen zeker bij die praktijkvoorbeelden aangehaald mag worden wat betreft goede voorbeelden van de bouwshift.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, bedankt voor uw antwoord. Collega Ronse zei in het begin dat Jos Delbeke had gezegd: ruimtelijke ordening is het belangrijkste om de klimaatdoelstellingen te halen. We hebben zelfs een eigen minister-president

gehad die – drie jaar geleden, denk ik, in 2016 – gezegd heeft dat het cruciaal is om die ruimtelijke ordening, na de rommel die er sinds de jaren 70 van gemaakt is, opnieuw in orde te zetten om onze klimaatdoelstellingen te halen.

– *Tinne Rombouts treedt als voorzitter op.*

Minister, ik heb uw antwoord beluisterd. De door u geschetste evolutie, met gezinsverdunding, veroudering en appartementisering, is er natuurlijk al jaren. Dat neemt niet weg dat de open ruimte ondertussen almaar meer wordt ingenomen. Zodra voormalig minister Schauvliege de betonstop of bouwshift heeft afgekondigd, heb ik van in het begin gezegd dat we moeten opletten. Als iets wordt afgekondigd, duurt het natuurlijk een tijd eer alle wetgeving rond is en alles operationeel is. Ondertussen gebeurt iets heel menselijk. De eigenaars van onbebouwde bouwgronden proberen nog snel die gronde te kunnen bebouwen. We horen dat al lang op het terrein, niet enkel van lokale besturen, maar ook van advocaten, stedenbouwkundigen en architecten. Er zijn op het terrein allerlei zaken aan de gang en indien niet snel iets gebeurt, zullen de doelstellingen al achterhaald zijn voor we eraan kunnen beginnen.

Mijnheer Ronse, u hebt cijfers aangehaald in verband met de stijging in sneltempo van het aantal vergunningen in 2017 en 2018. Dit wijst op een fenomeen dat wij de betonnen golf noemen. Deze zeer verontrustende evolutie is nu aan de gang.

Minister, wat zult u daaraan doen? Zelfs indien u snel werk kan maken van de decreten, zal het altijd lang duren voor alles klaar is. Wat kunt u ondertussen doen om die golf onder controle te houden? Verder sluit ik me aan bij de vraag hoe het met het BRV zit. Zult dat er deze legislatuur nog komen?

Minister Koen Van den Heuvel: Ik wil heel duidelijk stellen dat ik blij ben met de urgentie waarmee de vragen zijn gesteld. Ik denk dat de commissie de vier ontwerpen van decreet die hier de komende weken op ons bord zullen terechtkomen dan ook snel zal afhandelen. We hebben geen tijd te verliezen en ik reken op een quasi-unanimiteit om snel te kunnen landen met het ontwerp van decreet met betrekking tot de woonuitbreidingen, het ontwerp van instrumentendecreet en het ontwerp van Bosdecreet. Ik dank iedereen voor de steun die we krijgen om de afgeklopte strategische visie te vertalen. Ik begrijp het ongeduld. Om die reden hebben we van in het begin gesteld dat het pakket van vier ontwerpen van decreet, ook het ontwerp van decreet met betrekking tot de bestemmingsneutraliteit, hier zal worden neergelegd. We weten dat we nog op een advies van de Raad van State wachten, maar zodra we daar meer over weten, zullen we, op urgente vraag van het Vlaams Parlement, snel naar hier komen om die concrete stappen voorwaarts decretaal te verankeren.

Het gaat er om de strategische visie heel duidelijk te stellen. De EU heeft het over 2050, maar wij hebben het over 2040.

Er wordt een beetje meewarig over de sensibilisering gesproken. Ik begrijp dat dit in decreten moet worden verankerd, maar we mogen die sensibilisering niet onderschatten. Zoals ik al heb gezegd, begint een goed beleid met sensibilisering. We moeten natuurlijk sturende en uiteindelijk ook normerende instrumenten hebben om een beleid volop te kunnen uitrollen, maar we mogen die mentale shift niet onderschatten als middel. Dat lerend netwerk en die webtool zijn zaadjes die worden gezaaid om het draagvlak mogelijk te maken.

Een andere vraag is of het ritme van het aansnijden van de open ruimte al dan niet stijgt. Er zijn allerlei buikgevoelens, maar we moeten opletten dat we op de objectieve cijfers wachten. Ik heb de voorbije dagen de grafiek van de inname en het gebruik van de ruimte gezien. Ik zie dat dit de voorbije jaren rond zes

hectare schommelt. Het ene jaar is het zeven, het volgende jaar is het vijf en dan gaat het weer naar zes. We wachten nu op de cijfers voor 2017. Het kan opnieuw naar zeven gaan, maar we hebben nog geen objectieve, harde cijfers in verband met een doorgroei of een verscherpte toename.

De conclusie is duidelijk. We investeren in de mentale shift voor de bouwshift. Het is heel belangrijk dat de Vlamingen hiervan overtuigd geraken en dat de lokale besturen er volop op inzetten dat dit ook bij hen kan. Indien mensen zien dat dit in een buurgemeente succes heeft en dat de mensen er daar enthousiast over zijn, zullen de bereidheid en de durf groter worden om dat ook in de eigen gemeente te doen.

We hopen de decretale verankering van de strategische visie in vier ontwerpen van decreet zo snel mogelijk hier te krijgen. Ik reken erop dat het Vlaams Parlement die ontwerpen van decreet snel en constructief zal willen behandelen. Op die manier zullen we deze legislatuur op dat vlak nog een aantal decretale stappen voorwaarts kunnen zetten.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik heb een beetje een dubbel gevoel. Enerzijds ben ik het uiteraard volmondig eens met de visie die u naar voren brengt. Anderzijds blijf ik wat op mijn honger.

Komen die uitgewerkte beleidskaders er al dan niet? Die vier ontwerpen van decreet zijn gekend, maar die beleidskaders vormen het sluitstuk. Zonder die kaders zijn de hele bouwshift en het witboek leuk op papier, maar hebben ze weinig echte daadkracht. Goed uitgewerkte beleidskaders zijn nodig om de lokale besturen daadwerkelijk mee te krijgen om dit uit te voeren. Ik hoop dat er duidelijkheid komt over de vraag of die kaders er al dan niet nog deze legislatuur zullen komen.

Ik hoop dat de partij die daarnet over de Gouden Baksteen sprak de komende maanden in de Vlaamse Regering vooral de Mechelse vleugel en niet de stem uit Limburg laat spreken. Als we met betrekking tot het klimaat nog ernstige zaken willen ondernemen, is het belangrijk dat u de volle gedragenheid krijgt.

Ik zou alle jongeren die op dit moment op straat komen voor het klimaat willen suggereren vooral naar die beleidskaders uit te kijken. Ik weet dat het technisch is en saai klinkt, maar indien we daarin slagen, zullen we deze legislatuur de grootste doorbraak voor het klimaat hebben gerealiseerd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het burgerinitiatief 'Sign for my Future' voor een krachtig klimaatbeleid – 704 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, dinsdag 5 februari 2019, was niet enkel voor u een heuglijke dag, maar het was ook een belangrijke dag voor het klimaat. 'Sign For My Future' werd namelijk boven het doopvont gehouden. Het gaat om een heel erg breed gedragen Belgisch klimaatinitiatief zonder partijpolitieke of commerciële insteek. De initiatiefnemers eisen een ambitieus klimaatbeleid, zodat ons land tegen 2050 klimaatneutraal wordt. Opmerkelijk is dat het hier gaat om

het grootste en maatschappelijk breedst gedragen klimaatinitiatief dat ons land heeft gekend. De initiatiefnemers vragen mensen heel duidelijk hierop in te tekenen en op die manier te zorgen voor een positief mandaat dat door heel de samenleving wordt gedragen. Indien ik goed ben geïnformeerd, zijn nu al veel meer dan honderdduizend handtekeningen verzameld.

Ik heb een vraag die eenvoudig te beantwoorden valt, maar misschien iets moeilijker uit te voeren is. Het collectief 'Sign For My Future' pleit voor een klimaatwet, een klimaatraad en een investeringsprogramma. Dit alles moet de transitie mogelijk maken. Staat u achter die eisen? Wat zult u doen om die eisen in te willigen?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Voorzitter, ik heb de voorbije dagen al een paar keer verklaard dat we de verschillende burginitiatieven die het klimaat op de agenda plaatsen, moeten koesteren. Ik denk dat die positieve energie belangrijk is en het bewustwordingsproces stimuleert. De klimaatverandering wordt op de agenda geplaatst en het besef dat dit bepaalde gevolgen heeft die we niet kunnen ontkennen, begint bij de bevolking door te dringen.

Ik denk dat dat belangrijk is. Het initiatief 'Sign for my Future', een coalitie van jongeren, bedrijfsleiders, middenveldorganisaties, media en de academische wereld, draagt bij tot de burgerdemocratie en zorgt ervoor dat iedereen deelneemt aan het debat. Dat is op zich een goede zaak om het bewustwordingsproces te stimuleren voor diegenen die er nog aan mochten twifelen.

U vraagt drie elementen: de klimaatwet, het investeringspact en de klimaatcommissie. Laat me misschien beginnen bij de klimaatwet, die het reductiepercentage van de hoeveelheid broeikasgassen moet vastleggen tegen 2050. We moeten ons afvragen of zo'n wet nu wel het meest geschikte instrument is om tot resultaten te komen. We stemmen wetten en we maken decreten om tot bepaalde resultaten te komen. De vraag van collega Ronse was ook hoe we de bescherming van de open ruimte willen afdwingen. Je hebt dan wel een klimaatwet, maar de vraag is of dat het meest geschikte instrument is om op het veld doelstellingen te halen. Het is namelijk niet door een wet met hoge doelstellingen goed te keuren in het parlement dat die uitstoot van broeikasgassen automatisch met 50 of 55 procent zal dalen.

In dit land zitten we natuurlijk met allerlei institutionele omstandigheden. Bij wet vallen alleen de federale maatregelen te nemen. Zoals u weet zijn er echter heel wat klimaatrelevante bevoegdheden die zich op het regionale niveau bevinden, waaronder Energie, Mobiliteit, Industrie, Wonen en Landbouw. Een bijzondere wet zou meteen ook raken aan de Belgische bevoegdheidsverdeling. Dat is in dit land geen vanzelfsprekendheid en er zou overigens een tweederdemeerderheid voor nodig zijn.

Een klimaatdecreet, met alleen Vlaamse bevoegdheden, kan dat? In mijn ogen is een klimaatpact de enige manier om in het huidige België een samenhangend klimaatbeleid gestalte te geven met resultaten op het terrein. Dat moet veranderd worden in een samenwerkingsakkoord dat de verschillende parlementen in België aanvaarden. Dat pact zou de verschillende overheden op hun verantwoordelijkheid wijzen.

Een investeringspact zou deel kunnen uitmaken van dergelijk klimaatpact. Er zijn trouwens al verschillende partijen die daar voorstellen rond gedaan hebben. Ik stel voor om afspraken te maken tussen de verschillende overheden, onder meer ook over de verdeling van de opbrengsten van de veiling van uitstootrechten in de periode 2021-2030, de zogenaamde 'burden sharing'. We hopen daarover

besprekingen op te starten in de Nationale Klimaatcommissie. Het investeringspact is dus een optie, maar dan als onderdeel van het klimaatpact.

Met de Nationale Klimaatcommissie kom ik tot het derde voorstel, dat van een klimaatraad met onafhankelijke deskundigen die beleidsbeoordelingen maakt en ook adviezen en aanbevelingen doet. Ik denk dat dat op verschillende domeinen een heel nuttig instrument is. Ik heb absoluut geen enkel bezwaar tegen een dergelijk forum om het debat te voeden en te objectiveren en dus ook om de uitdaging aan te gaan het debat te concretiseren, want in deze discussie is dat belangrijk. Het is dus een nodige stap, maar we mogen daar niet blijven zitten. Als verantwoordelijke politici mogen we onze verantwoordelijkheid niet ontlopen, want in een representatieve democratie kunnen zulke fora ons adviseren en aanbevelingen geven, maar zijn het uiteindelijk de regering en het parlement die stappen voorwaarts moeten zetten en beslissingen moeten nemen en uitvoeren.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik moet zeggen dat wij wel sterk geloven in klimaatwetten en -decreten, omdat er een richtinggevend kader moet zijn waar we instrumenten aan kunnen koppelen om effectief doelstellingen te bereiken. In dit korte tijdsbestek zal ik u echter niet kunnen overtuigen van de noodzaak van zo'n wet; wij zullen ter zake wel initiatieven nemen in dit parlement, althans voor een klimaatdecreet.

Wat het investeringsprogramma betreft, heb ik gehoord wat u hebt gezegd. Het klopt dat dat het een integraal onderdeel zal zijn van zo'n klimaatpact. We staan echter voor de grootste uitdaging van onze generatie. Tijdens de industriële revolutie zijn er heel wat investeringen geweest die op dat moment veel geld kostten, maar waarop we onze welvaart wel voor een stuk gebouwd hebben. Nu moeten we stappen zetten om onze regio klaar te stomen voor de toekomst. Grote investeringen zullen daar zeker integraal deel van uitmaken.

U hebt gezegd dat u de idee van een klimaatraad mogelijk wel genegen bent. Bent u dan bereid om zo'n raad op te richten? Ik vind het immers een beetje aandoenlijk of geen blijk van goede politiek dat de klimaatspijbelars, de bosbrossers, nu een klimaatraad oprichten, terwijl de politiek achterblijft. Het is fantastisch dat de bosbrossers zich verenigen en met voorstellen komen. Ik ondersteun dat volledig, maar eigenlijk zou het de politiek moeten zijn die zulke instrumenten opricht om zich te laten adviseren. Mijn vraag is dus tweeledig. Bent u bereid om zo'n klimaatraad te installeren en, daaraan gerelateerd, hebt u al rond de tafel gezeten met de initiatiefnemers van 'Sign for my Future' of bent u daartoe bereid?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Danen, we moeten natuurlijk zoveel mogelijk doen wat het klimaatbeleid betreft. We moeten zo ver als mogelijk gaan, dat heb ik ook al dikwijls gezegd, maar we mogen ook de internationale context niet uit het oog verliezen. Wij denken net zoals de minister dat een klimaatwet misschien wel aan het doel voorbijgaat. We schieten onszelf daarmee in de voet, vrees ik, want op dat moment kunnen mensen naar de rechtbank stappen om de overheid aan te klagen. Het uiteindelijke resultaat daarvan ken ik niet.

Zoals ik al vaak gezegd heb in deze commissie, is elke ton staal die hier geproduceerd wordt, milieuwinst, want als die ergens anders geproduceerd wordt, in een land waar de normen veel lager liggen, dan is dat uiteindelijk geen goede zaak voor het milieu, maar een slechte. Met een klimaatwet in een klein land als Vlaanderen doen we niet veel meer dan onszelf in de voet schieten, vrees ik. Dat

staat dan nog los van het feit dat we daarmee op een subtiele manier gaan herfederaliseren, wat voor ons natuurlijk nooit een aantrekkelijk perspectief is.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik ben altijd een beetje op mijn hoede als de institutionele complexiteit van België wordt ingeroepen om iets niet te doen, om eerlijk te zijn. Het hoeft niet via een bijzondere wet te gaan – zonder ons te veel toe te spitsen op hoe we het juridisch moeten plaatsen –, maar een wet of decreet heeft het voordeel dat het het meest duidelijke en stabiele kader is voor zowel de politiek en de samenleving. Dat is de belangrijkste reden voor zo'n initiatief. Misschien moet het wel via een wet én een decreet én een samenwerkingspact, vanwege die institutionele complexiteit. Ik weet het niet, want ik ben ook geen juridische specialist in zulke zaken, maar ik zie wel de meerwaarde in van een duidelijk kader.

Wat 'Sign for my Future' betreft, vind ik het natuurlijk goed, minister, dat u het initiatief ondersteunt. Ik zie echter ook dat er een aantal negatieve reacties zijn ten aanzien van het initiatief. Ik vind dat er eigenlijk iets te zeggen is voor beide benaderingen. Net het feit dat er zoiets kan bestaan als 'Sign for my Future', met een heel breed draagvlak en met de 'usual suspects', en het feit dat ook diegenen die indertijd verketterd werden, daar ook een rol in spelen, net dat heeft een meerwaarde. Die radicale critici houden iedereen scherp en hebben dus een rol te spelen in het hele verhaal. Laat die twee dus maar naast elkaar bestaan.

Voorlopig ben ik blij dat u het initiatief steunt, al hoop ik dat u toch nog iets meer zult doen dan uw steun verbaal te betuigen door een opening te laten richting dat stabiel kader, zoals een wet en/of een decreet.

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Ik heb al gezegd in mijn antwoord dat we moeten proberen om de institutionele discussies in dit complexe landje uit de weg te gaan.

Vandaar het idee van het klimaatpact waar je elke overheid voor zijn verantwoordelijkheid stelt. Er worden daarover duidelijke afspraken gemaakt en dan moet elk niveau maar uitmaken in welke mate ze dat willen verankeren.

Dan uw concrete vraag, mijnheer Danen, over die klimaatcommissie of klimaatraad. Ik dacht dat ik daarover duidelijk was: ik ben daar voorstander van. Ik zie de volgende dagen net als vorige week ook verschillende experts, maar de tijd is kort – als ik dat zo mag zeggen. Donderdag en vrijdag heb ik natuurlijk eerst de leidinggevende ambtenaren van de verschillende agentschappen en departementen gezien. Ik vond het goed om eerst naar de eigen ambtenaren te luisteren. Er zijn natuurlijk ook een aantal middenveldorganisaties, de klassieke en de nieuwe. Ik probeer ook dat brede veld te zien. De experts komen er donderdag of vrijdag ook aan.

Het forum in een klimaatraad is voor mij geen probleem. Voor mij kan dat opgericht worden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik denk dat we inderdaad structurele maatregelen nodig hebben. Er zijn al zeker stappen gezet, maar ik denk dat het nog niet goed genoeg is.

Een kleine anekdote: ik werd gisteren geïnterviewd door een paar studenten en die hadden net voor mij een van uw collega's geïnterviewd. Ik zeg niet wie het was, maar het was een van uw collega's. Zij hadden de minister de vraag gesteld

wat die ging doen om een beter klimaatbeleid op poten te zetten. “Eerst moeten jullie je best doen”, antwoordde de minister. “Jullie moeten eerst zorgen dat jullie goed studeren, dat jullie zorgen dat jullie voor oplossingen kunnen zorgen, dat jullie niet te veel vliegen.” Ik vond dat een nogal paternalistisch antwoord en ook een antwoord waar ik wel vragen bij had. Ik denk dat er een sterk beleid nodig is, en een beleid dat kan worden omkaderd door een wet.

Wij zijn daar duidelijk voorstander van. Laat ons proberen om in die zaken waarin we elkaar kunnen vinden, elkaar tijdens de volgende weken en maanden ook inderdaad te vinden om echt stappen vooruit te zetten, zodat we echt een aanzet kunnen geven voor klimaatinspanningen – ook voor de volgende regeerperiode. Laat ons verder kijken dan de waan van de dag, want we hebben echt geen tijd meer te verliezen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de invoering van statiegeld op petflessen en blikjes om de CO₂-uitstoot te verminderen – 730 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Ik heb lang gewacht om de vraag te kunnen stellen en ik zit hier met veel goede hoop, want bij een nieuwe minister hoop ik op nieuwe inzichten inzake de problematiek rond statiegeld. Daarom deze zeer interessante vraag.

Uit onderzoek van Recycling Netwerk Benelux blijkt dat statiegeld een methode is om plastics goed te recyclen, zodat ze minder verbrand moeten worden en er minder olie nodig is om nieuwe plastics te produceren.

Concreet zou statiegeld op flessen en blikjes helpen om de CO₂-voetafdruk in Vlaanderen met ongeveer 60 kiloton te verminderen, wat gelijkstaat aan de hoeveelheid CO₂ die 3 miljoen bomen in een jaar uit de atmosfeer halen.

Het voordeel van statiegeld als klimaatmaatregel is dat het snel en eenvoudig kan worden ingevoerd door een correcte en heldere politieke beslissing.

Ik wil ook refereren naar een heel mooi artikel van Rob Buurman dat u echt zou moeten lezen. Het staat op de site van Recycling Netwerk Benelux en verscheen op 5 februari 2019. Hij beschrijft heel mooi en legt ook wetenschappelijk uit wat het terugbrengen van drankverpakkingen te maken heeft met de uitstoot van CO₂ en de klimaatverandering. In dit artikel bekijkt hij wat de klimaatwinst is van statiegeld op plastic flesjes en blikken.

Graag had ik van u als kersverse minister een antwoord op de volgende vraag, met heel positieve hoop. Kan dit onderzoek een invloed hebben op de reeds genomen beslissing van de voormalige minister en deze meerderheid om het statiegeld eventueel pas in 2024 in te voeren? Met andere woorden: hebt u wél vlugger het licht gezien en zult u stappen ondernemen om het statiegeld in ons land eindelijk eerder in te voeren?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: De toon waarop u zulke vragen stelt, verraadt dat u op een dynamische manier burgemeester van een kustgemeente bent. Die

spirit voel je, die hebben burgemeesters toch denk ik die hun strepen verdienen. Dat hoor je in deze vraag. Dit mijnheer Vandenberghe als inleiding.

Ik denk dat heel duidelijk is gesteld – we ontkennen dat ook niet – dat materiaal-recyclage een belangrijke bijdrage kan leveren aan het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen. Ik spreek me niet uit over de cijfers die op de website van Recycling Netwerk Benelux worden vermeld, want volgens onze informatie is deze studie niet onderbouwd of ondersteund door wetenschappelijk onderzoek. We weten wel, en we moeten daar ook niet flauw over doen, dat de impact significant is. Dat het in die mate is, zoals door Recycling Netwerk Benelux wordt gesteld, moeten we ook op een objectieve manier kunnen stellen. Dit zou door wetenschappelijk onderzoek verder onderbouwd moeten worden.

Producten uit gerecycleerd materiaal maken, vergt inderdaad meestal veel minder energie dan diezelfde producten uit primaire grondstoffen maken. Dit gegeven is al langer dan vandaag bekend en de circulaire economie kan een belangrijke bijdrage leveren aan de vermindering van broeikasgassen. Daarom is er in een hoofdstuk van het ontwerp van Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030 opgenomen hoe circulaire economie kan helpen om onze klimaatdoelstellingen te realiseren. Ook op de website van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) is informatie terug te vinden over het verband tussen circulaire economie en de strijd tegen klimaatverandering.

Toen binnen de Vlaamse Regering en in dit parlement is gediscussieerd over het al dan niet invoeren van statiegeld speelde deze overweging ook zeker mee. Iedereen is het erover eens dat meer plastic flessen en drankblikjes inzamelen en recyclen een goede zaak is voor het milieu. De discussie ten gronde ging echter over de vraag of we aan de sector een middel zouden opleggen – zijnde statiegeld – dan wel een ambitieuze doelstelling van 90 procent voor de inzameling en recyclage van drankverpakkingen. Deze doelstelling is ook geïnspireerd door wat men verwacht te kunnen halen aan inzamel- en recyclagepercentage als je een statiegeldsysteem invoert. De Vlaamse Regering heeft dan beslist om een doelstelling op te leggen en niet een middel. De sector krijgt tot 2022 de tijd om maatregelen te nemen om de vooropgestelde doelstelling te halen.

Ik ga, mijnheer Vandenberghe, de discussie over de invoering van het statiegeld dus niet heropenen. Daarover is in de Vlaamse Regering beslist. Dat is een duidelijk kader. Men wacht nu tot 2022 om te kijken of dat die vooropgestelde doelstelling wordt gehaald. We moeten er wel over waken dat de ambitieuze doelstelling die als alternatief voor statiegeld is overeengekomen, strikt wordt nageleefd en wordt vertaald in concrete maatregelen die tot zichtbare resultaten op het terrein leiden.

Het verpakkend bedrijfsleven is vrij te kiezen welke maatregelen zij het meest kostenefficiënt vinden om die doelstelling te halen. We blijven dus binnen dat kader, maar we gaan strikt opvolgen of er op het terrein daadwerkelijk stappen worden gezet en dus ook resultaten worden gehaald.

Ik stel trouwens vast dat ook Europa ons volgt. Recent is er tussen de Europese Raad en het Europees Parlement een politiek akkoord bereikt over een richtlijn tegen wegwerpplastics die vaak in het mariene zwerfvuil terechtkomen. In die richtlijn is als doelstelling opgenomen dat plastic verpakkingen tegen 2025 voor 77 procent en tegen 2029 voor 90 procent, uitgedrukt in gewicht, moeten worden ingezameld en gerecycleerd. De richtlijn geeft de mogelijkheid om dit te realiseren via een statiegeldsysteem of via alternatieve systemen van uitgebreide productenverantwoordelijkheid met doelstellingen voor een gescheiden inzameling.

Wij hebben dus een tijdje geleden voor de tweede optie gekozen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik blijf herhalen dat door het invoeren van die ene maatregel men 40 procent van het zwerfvuil kan verminderen, 30 procent meer kan recyclen en de CO₂-voetafdruk met 60 kiloton kan verminderen. Het is een heel grote milieuwinst: wat 3 miljoen bomen in een jaar uit de atmosfeer halen. Ik vind het een beetje onbegrijpelijk, nu het klimaatthema zo hoog op de agenda staat, dat u ook als nieuwe minister zo koppig vasthoudt aan de genomen beslissingen of aan de beslissingen die worden opgedrongen door de plasticlobby. Ik begrijp dat niet goed.

Minister, betekent dit dat u rond deze cijfers die u nu betwist, zelf een onderzoek gaat doen? Alle cijfers die Recycling Network heeft gepubliceerd in het verleden, waren steeds 100 procent correct. U zegt nu dat het niet wetenschappelijk is onderbouwd. Mijn vraag is dan of u dan wel studies zult laten uitvoeren om te checken of de cijfers correct zijn dan wel of ze moeten worden bijgestuurd. Ik vind het toch wel heel belangrijk als je ziet hoe groot de invloed is van de verwerking op de atmosfeer en het milieu, zeker in een tijd waar we heel hard inzetten op klimaat en waar klimaat heel hoog op de agenda staat.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik heb het in het verleden nooit gezegd, maar ik ben lang een kritische stem geweest rond statiegeld, om eerlijk te zijn. Ik zat toen al in het parlement.

Het is nu eenmaal zo dat heel wat argumenten pleiten voor het invoeren van statiegeld. Als politicus moet je daarvoor openstaan. Maar collega Vandenberghe, de minister is veranderd maar de meerderheid is niet veranderd. Ik denk dat we toch nog eventjes zullen moeten wachten en misschien dat binnen een paar maanden er toch nog verandering kan komen.

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Zoals ik al zei, is het belangrijkste dat er resultaten moeten worden geboekt. We moeten niet alleen in wetten grote doelstellingen formuleren zonder concreet in te vullen hoe we ze gaan bereiken. Het belangrijkste is dat we de doelstelling van 90 procent voor de inzameling en recyclage van drankverpakkingen halen. Uit verkenningen die op wetenschappelijke grond zijn gebeurd, zegt men dat het statiegeldsysteem die doelstelling gaat halen. Als we nu door met alternatieve middelen de producenten voor hun verantwoordelijkheid te stellen, diezelfde doelstelling halen, dan geeft dat voor het milieu hetzelfde resultaat.

Dit kader is er nu, geef het de tijd. Het is een tijdje geleden beslist door de regering. Er is een traject opgesteld tot 2022. We moeten het nu de kans geven om uitgerold te worden. Zoals ik daarnet zei, moet het scherp in het oog worden gehouden en worden afgerekend op de resultaten. Gebeurt dat niet, dan is er een nieuwe situatie en dan is van alles mogelijk. Nu kan ik niet anders zeggen dan dat het akkoord dat een tijdje geleden binnen de regering is goedgekeurd, moet worden uitgerold. Ons engagement heb je. We zullen de naleving van het akkoord scherp in het oog houden wat de resultaten betreft.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Afwachten tot 2022. U weet hoeveel ton afval er elke dag in de natuur terechtkomt als we niet structureel ingrijpen. Ik vind elke dag een dag te veel en ik hoor het woordje 'afwachten' dus niet zo graag.

Ik ben voorzitter van het kustburgemeestersoverleg. Ik zal er een aantal voorstellen lanceren om proefprojecten met statiegeld aan de kust uit te werken, zelfs in mijn gemeente. Wij gaan zo lang niet wachten. Er zijn mogelijkheden. Ik hoop dat we u dan vanuit het werkveld kunnen overtuigen om toch nog andere initiatieven te nemen. Ik blijf hopen op een positief vervolg.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het beschermen van onze insectenpopulaties – 737 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Minister, ik weet niet in hoeverre u kennis hebt van onze rijke Nederlandse literatuur, maar 'Erik of het klein insectenboek' van Godfried Bomans hebt u zonder enige twijfel ooit gelezen, net als velen die hier zitten. Erik ontmoet op een nacht heel wat boeiende insecten, gaande van vliegen en hommels tot wespen.

Minister, het gaat niet goed met de insectenpopulatie, integendeel. Op een studiedag naar aanleiding van tien jaar Soortenbesluit drukte bio-ingenieur en insectendeskundige Kris Wyckhuys ons met de neus op de feiten. Hij nam samen met collega's 73 bestaande insectenstudies onder de loep. Ze kwamen tot de conclusie dat twee op de vijf insectensoorten in aantal ernstig krimpen. Ze keken zowel naar internationale studies als naar studies op het Belgische grondgebied. De terugval gaat liefst acht keer sneller dan bij zoogdieren, vogels en reptielen het geval is. Ieder jaar slinkt de wereldpopulatie insecten met 2,5 procent. Hoewel we al langer vermoeden dat het aantal insecten afneemt, zijn studies die dat helder bevestigen, eerder zeldzaam en uiterst recent. Insecten tellen is namelijk niet zo eenvoudig als bijvoorbeeld het tellen en monitoren van zoogdieren.

Ik weet dat sinds het indienen van mijn vraag er een factcheck is geweest die wat bedenkingen formuleerde bij de extrapolatie van het onderzoek op wereldschaal. Maar ik denk dat niemand betwijfelt, en dat bleek ook uit die factcheck, dat de terugval in Noord-Amerika en Europa er is.

Insecten zorgen voor bestuiving en breken afval af. Als insecten uitsterven, zijn de gevolgen voor ecosystemen wereldwijd catastrofaal, aldus een van onze prominentste biologen, Hans Van Dyck.

De oorzaken van de terugval zijn in eerste instantie pesticiden en het verdwijnen van leefgebied. Klimaatverandering speelt een kleinere rol. Klimaatverandering speelt een grotere rol in de verschuiving van het leefgebied van populaties, maar het speelt een kleinere rol in de terugval van die populaties.

Net als het klimaatvraagstuk vraagt biodiversiteit een allesomvattend beleid. Het volstaat niet om enkel wat bloemenweides aan te leggen en bijenhotelletjes te bouwen – hoe goedbedoeld en hoe zinvol het ook is als sensibilisering. Dit volstaat op zich niet als beleidsmaatregel. We moeten een aantal zaken, vooral binnen de voedselproductie, versneld en fundamenteel durven aan te pakken.

Er bestaan vandaag een aantal maatregelen binnen de landbouw die evenwel maar een bijzonder beperkt effect – en geen significant positief effect – hebben op ons insectenbestand. Ik maak hier meteen ook abstractie van de initiatieven die er zijn om de honingbij in haar overlevingskansen te versterken. Maar dat is

eigenlijk een soort die we als een eigen teelt kunnen beschouwen. Ik heb het hier heel specifiek over de wilde insecten en bestuivers, wier bijdrage onmisbaar is, bijvoorbeeld voor de conferenceperen.

We focussen ons helaas te vaak op de soorten aan de top van de voedselpiramide, en we kijken te weinig naar wat er aan de basis leeft en gebeurt. Een trendbreuk is wat ons betreft noodzakelijk.

Ik heb dan ook een heel algemene open vraag voor de minister. Deelt u de bekommernis die uit dit onderzoek blijkt, namelijk dat de achteruitgang van het insectenbestand bijzonder verontrustend is? Welke bijzondere insectenaanpak wenst u nog uit te werken of te initiëren?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Bedankt voor uw vraag, waarin u wijst op een niet te onderschatten probleem. Ik ben het volledig met u eens, en ik deel de bekommernis van u en van de onderzoekers. Insecten spelen een cruciale rol in onze ecosystemen en onze voedselvoorziening. We mogen dat niet onderschatten. Ik ben het er volledig mee eens dat we daar een belangrijk actiepoint van moeten maken.

De oorzaken van die achteruitgang zijn voorlopig niet over de hele lijn duidelijk; verder onderzoek naar oorzakelijke verbanden is zeker nodig. Ik zal mijn diensten de opdracht geven om met deze onderzoekers contact op te nemen, om te kijken in welke mate we hier verdere stappen voorwaarts kunnen zetten.

In de publicatie van Kris Wyckhuys wordt de wereldwijde achteruitgang van de insectenfauna in de voorbije 40 jaar in beeld gebracht. Hierbij baseerden de onderzoekers zich op 73 representatieve publicaties van onderzoek, waarvan drie vierde werd uitgevoerd in Europa. Hoewel de resultaten verschillen tussen diverse soorten groepen, blijken vlinders, vliesvleugeligen zoals bijen en wespen, en mestkevers – onder de landinsecten – en libellen, eendagsvliegen, steenvliegen en schietmotten – onder de aquatische insecten – het zwaarst te zijn getroffen. Die gaan het snelst in aantal achteruit.

Een verlies aan geschikte habitat en de conversie van deze habitat naar intensieve landbouw- en woongebieden worden in deze studie als belangrijkste oorzaken aangehaald, gevolgd door vervuiling, biologische factoren en klimaatverandering.

Uiteraard vinden ook in Vlaanderen tal van insecteninventarisaties plaats, voornamelijk in natuurgebieden. Dat gebeurt zowel door universiteiten en wetenschappelijke instellingen – zoals het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) – als door natuurverenigingen en private onderzoekers.

Maar een monitoring op lange termijn van de biomassa van insecten werd tot hier toe in Vlaanderen nog niet uitgevoerd. Uit de rode lijst die het INBO tot hier toe heeft opgemaakt, blijkt dat er een achteruitgang wordt vastgesteld bij alle onderzochte insectengroepen. Die resultaten zijn evenwel niet gebaseerd op langetermijndata, maar eerder op losse waarnemingen. Omdat er zoveel soorten insecten zijn, met zoveel verschillende eigenschappen en eisen aan hun leefgebied, is een aanpak op soortniveau wellicht niet toereikend.

Met deze inleiding wilde ik een beetje de context schetsen. Wij zijn voorstander van een algemene aanpak voor insecten, en dat staat eigenlijk gelijk met een aanpak voor biodiversiteit of de natuur in het algemeen. Ik heb afgelopen weekend het rapport Natuurverkenning 2050 doorgenomen, en het is een heel

sterk document. Insecten zijn het meest gebaat met een algemene aanpak voor biodiversiteit en de natuur in het algemeen.

Als we iets willen doen voor de insecten, dan is het in de eerste plaats noodzakelijk om het huidige natuurbeleid verder te zetten. Het gaat dan in het bijzonder over de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en het opstellen en uitvoeren van soortenbeschermingsprogramma's, maar ook het realiseren van de strategische doelstelling van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, met onder meer een netwerk van blauwgroene aders en meer open ruimte.

Dit alles gebeurt via een reeks bestaande instrumenten, zoals een Natuurbeheerplan, de beheersovereenkomsten, natuurinrichting, landinrichting en het verder uitvoeren van grotere, geïntegreerde projecten. Denk aan het geactualiseerde Sigmaplan of het Nationaal Park Hoge Kempen.

In de tweede plaats pleit ik voor een verhoogde aandacht voor natuurinclusief beleid. Ik verwijs graag naar het antwoord dat ik straks zal geven op uw volgende vraag, met betrekking tot de ruimere biodiversiteitsvisie. Zo kan er ook in een bebouwde omgeving altijd meer en betekenisvollere natuur worden gemaakt, met bijkomende aandacht voor meer biodiversiteit.

Ook voor de vergroening van de bebouwde omgeving bestaan er instrumenten. Ik heb vorige week de 15 miljoen-call gelanceerd voor groendaken, lokale vergroening en onthardingsprojecten. Het is ten slotte belangrijk om bij de implementatie van het gemeenschappelijk landbouwbeleid aandacht te schenken aan het behoud van insectenpopulaties.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Dank u, minister, voor uw antwoord. Een aantal elementen hebben mij bijzonder geplezierd, vooral het feit dat u uw diensten zult vragen om contact op te nemen met de onderzoekers. Het is altijd goed dat beleid en onderzoek elkaar vinden, zeker als er nieuw belangwekkend onderzoek wordt gepresenteerd. Het onderzoek is vaak al beschikbaar, maar het wordt dan op een publiek moment gepresenteerd, waarbij we er uitgebreid kennis van kunnen nemen. Dat is voor de beleidsmakers en de onderzoekers een uitgelezen moment om samen te zitten en te kijken naar mogelijke beleidsimplementaties.

Het stemt mij ook tevreden dat u op dezelfde lijn zit: het beschermen van de individuele soorten binnen de insectenpopulatie is een weinig zinvol instrument. We moeten ruimer kijken naar ons ecosysteem, om ervoor te zorgen dat de beschermingsstatus wordt opgedreven.

Wat uw antwoord rond het gemeenschappelijk beleid betreft, zegt u terecht dat we hier rekening mee moeten houden op het ogenblik dat we het gemeenschappelijk landbouwbeleid herzien. Zo komen we ertoe dat de biomassa van de insecten op peil blijft, of zelfs opnieuw toeneemt. Maar daarmee neemt u natuurlijk geen standpunt in over hoe we dat moeten doen. Dat is iets wat misschien buiten het bestek van deze vraag om uitleg valt, maar het is wel iets waar Vlaanderen een verantwoordelijkheid in heeft.

We zitten mee aan tafel, en we zijn betrokken in allerlei werkgroepen en organen die dat gemeenschappelijk landbouwbeleid effectief vormgeven. We moeten daar het voortouw durven nemen in het bepleiten van een drastische omslag in akkerbouw, waarbij we producten uitsluiten die kwalijk zijn voor bestuivers. We zullen dus moeten investeren in meer ecologische praktijken, zoals functionele agrobiodiversiteit. Dat zijn zaken die binnen het landbouwbeleid op Europees niveau mogelijk zijn, maar dan moet Vlaanderen een standpunt durven innemen.

Een laatste tip is: meten is weten. We hebben nu een aantal studies, en u hebt ook terecht gewezen naar andere studies, die eerder fragmentarisch zijn, maar die wel bestaan. Moeten we niet durven nadenken over een soort institutionalisering of over het structureel maken van het opvolgen van de dynamiek in insectenpopulaties, met een soort bestuivingsindex? Er moet in elk geval samen met wetenschappers een instrument te ontwikkelen zijn dat een sterkere monitoring mogelijk maakt. Zo kunnen we kijken welke beleidskeuze welke impact heeft.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik vind het een zeer terechte vraag van collega De Bruyn. Zowat het meest voorkomende woord naar aanleiding van de studie was catastrofe; het is niet alleen een catastrofe voor de insecten zelf, maar ook voor ons. Want insecten vervullen in heel het systeem een belangrijke rol, ook in de diensten die voor ons belangrijk zijn, op vlak van voedselvoorziening, natuur en dergelijke meer.

Minister, ik vind het uiteraard positief dat u openstaat voor een nieuwe aanpak. U grijpt dit moment aan om het verder te onderzoeken, en om een soort van insectenaanpak te formuleren.

Dit is een beetje een algemene kritiek op de aanpak op het vlak van biodiversiteit. Tot nu toe hebben we ons toegespitst op een aantal soorten. We hebben een trechter georganiseerd en gekeken welke de meest bedreigde soorten zijn, waar de populaties zich bevinden enzovoort. Zo komen we dan tot die soortenbeschermingsprogramma's. Dat zijn enorm ingewikkelde processen en het aantal mensen dat daar iets van kent, is op een hand te tellen.

Dat is de aanpak die tot nu toe voornamelijk is gehanteerd en ik vrees dan ook, zeker als we zien hoe breed de groep van de insecten is, dat er structureler zal moeten worden gewerkt. Men zal een aantal lastige kwesties op tafel moeten durven leggen. Toen ik u daarnet hoorde zeggen dat het probleem duidelijk is maar dat de oorzakelijke verbanden nog een beetje verder moeten worden onderzocht, dan begrijp ik daaruit dat we in een aantal lastige kwesties zoals het pesticidegebruik nog niet meteen te ver zullen gaan. Ik vrees echter dat we echt een aantal drastische maatregelen zullen moeten nemen. Het is vergelijkbaar met het klimaatdebat, minister, het zal geen 'walk in the park' zijn om ook op het vlak van biodiversiteit echt een stap vooruit te zetten. Dat is nochtans belangrijk om ook de insecten te redden.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik denk inderdaad dat de artikels die we hebben kunnen lezen en de studie die is verschenen een echte wake-upcall zijn. Dit doet ons beseffen dat het tegengaan van het uitsterven van soorten veel meer is dan – wat we vaak denken – een echt morele en ethische kwestie maar dat het ook een economische kwestie is geworden voor heel veel mensen die in de landbouwsector actief zijn. We hebben hier een heel duidelijk voorbeeld van hoe fout het is om de polarisering tussen natuur en landbouw aan te wakkeren. Het is in dit dossier heel duidelijk dat een gemeenschappelijke aanpak een noodzakelijke win-winsituatie oplevert. De enige mogelijkheid om natuur en landbouw in stand te houden en leefbaar te houden, is weg van de polarisatie. Dat vraagt een gezamenlijke aanpak. Dat is in weinig dossiers zo duidelijk.

Hier wordt vaak over pacten gesproken. Ook uw voorganger was een groot voorstander van het sluiten van pacten en de handen in elkaar slaan van overheden en bepaalde sectoren. Het is belangrijk dat er samen met de landbouw en met steden en gemeenten een gezamenlijke aanpak en een pact komt om een aantal zaken te doen. Zo moet er een omschakeling komen, onder andere naar

biolandbouw en zouden groendiensten en ecosysteemdiensten ook deels moeten worden vergoed. Minister, u bent hier niet zo lang meer. (*Opmerking van minister Koen Van den Heuvel*)

Maar voor de honderd dagen die u resten, wil ik u vragen om een aantal sensibiliseringsacties op te zetten ten aanzien van de landbouwers en het gesprek op gang te brengen om dat belang aan te tonen. Dat moet ook gebeuren met de steden en gemeenten want nu is nog het moment dat de beleidsplannen worden opgemaakt. Als elke stad of gemeente een biodiversiteitsbeleidsplan heeft, zou dat ook al een stap vooruit zijn. Wat kunt u nog doen op korte termijn in afwachting van uw volgende termijn als minister? En dan kunnen we misschien nog eens opnieuw praten.

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Het is duidelijk dat iedereen de urgentie aanvoelt, Natuur inclusief, en dat een algemene aanpak nodig is.

We mogen niet meewarig doen over pacts. Het Egmontpact, het Schoolpact, de Belgische politieke geschiedenis is een beetje gecontamineerd door pacts en dat heeft een beetje een pejoratieve betekenis gekregen maar met een pact probeert men iedereen achter een doelstelling te krijgen.

De mainstream in de replieken is dat we dit het best samen aanpakken. Ik denk dat er heel wat verschillende kijkrichtingen zijn – dat is het mooie woord dat ik in deze studie heb gelezen, visies worden kijkrichtingen genoemd – over natuur en landbouw maar zij hebben ook heel wat doorsnedes waar zij samenvallen zoals inzake insecten.

Ik wil de volgende weken absoluut inzetten op het dichterbij elkaar brengen van die twee groepen. Er zitten verschillende zaken in de pijplijn om natuur en landbouw samen te brengen, om bepaalde uitdagingen te bespreken en stappen voorwaarts te zetten.

Binnen LNE worden ook een aantal acties voorbereid, ik hoop dat we die nog voor het einde van de legislatuur kunnen lanceren. Het gaat over sensibilisering inzake het afraden van bepaalde gewoontes en over het inzetten op bepaalde gedragswijzigingen.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Of het nu een insectenpact of een actieplan voor insecten is, is minder belangrijk, zolang we ons er maar van bewust zijn dat er actie nodig is. Wat de losse snippers betreft die we tot nu toe hebben gezien – met heel veel goede bedoelingen, daar twijfelt niemand aan –, moet er een tandje bij worden gestoken, zodat we een actieplan krijgen dat inzet op die twee pijlers: enerzijds de verruiming van het leefgebied door een consequente vergroening van onze landbouwstructuur en anderzijds – en we kunnen dan eindeloos discussiëren over hoe dat moet gebeuren – het aangrijpen van de geplande hervorming in het gemeenschappelijk landbouwbeleid als gamechanger om ervoor te zorgen dat het gebruik van pesticiden die ontegensprekelijk als een van de grootste boosdoeners naar voren komen, drastisch wordt teruggebracht. Zo niet zal het bijzonder moeilijk zijn om succesvol te zijn. En Vlaanderen moet daar dan – en het kan dat ook – uiteraard die positie innemen en die rol willen spelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sabine Vermeulen aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over klachten inzake inrichtingen waar honden worden gekweekt en verhandeld en de resultaten van een bevraging bij de gemeenten – 762 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Minister, inrichtingen waar honden worden gehouden, inrichtingen voor het africhten van honden, hondenfokkerijen, hondenkennels enzovoort moeten over een meldingsakte of een milieuvergunning beschikken wanneer zij respectievelijk meer dan vijf of tien honden hebben.

Voor de wijziging van het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 november 2009 werden honden als honden beschouwd vanaf het moment dat ze gespeend waren. Doorgaans gebeurt dit bij honden rond de leeftijd van zes à acht weken. Op 23 februari 2010 kwam er een herziening van VLAREM II. Wanneer VLAREM over volwassen honden spreekt, gaat het vanaf nu enkel over dieren ouder dan zes maanden en geldt het gespeend zijn niet langer als een aanknopingspunt voor de toepassing van de milieureglementering.

Het is bekend dat er inrichtingen zijn die niet meer dan tien volwassen honden houden, maar wel tientallen pups, jonger dan zes maanden, niet alleen verkregen door eigen kweek maar ook door aankoop of import.

In de commissie Dierenwelzijn van 6 februari 2018 antwoordde minister Joke Schauvliege, naar aanleiding van een vraag de heer Sanctorum over de regelgeving voor inrichtingen waar honden worden gekweekt en verhandeld, dat het mogelijke probleem in kaart moet worden gebracht. Uit een antwoord op mijn schriftelijke vraag nummer 40 van 26 oktober 2018 blijkt dat er een bevraging over werd gedaan bij alle Vlaamse gemeenten. Het resultaat daarvan is me doorgestuurd.

Uit de resultaten van deze bevraging blijkt dat er wel degelijk een probleem is van overlast, onder meer lawaai door honden, dat gemeenten eigenlijk weinig of geen controles doen terwijl ze wel aangeven dat er veel problemen zijn, en dat men bij milieu- en omgevingsvergunning geen rekening kan of mag houden met dierenwelzijn.

Ik heb hierover de volgende vragen.

Momenteel wordt de omgevingsvergunning enkel getoetst aan decretale beoordelingscriteria rond ruimtelijke ordening en leefmilieu, maar niet aan dierenwelzijn. Dierenwelzijn opnemen als beoordelingscriterium in aanvragen voor omgevingsvergunningen zou een oplossing voor de overlast kunnen bieden. Hoe staat u hier tegenover, minister?

Waar vroeger gespeende honden beschouwd werden als hond en dus meetelden voor de klasse-indeling, worden honden nu pas gedefinieerd als hond vanaf een leeftijd van zes maanden. Een wijziging naar de oude definitie levert een oplossing voor de milieuhinder en sluit meteen ook de deur voor grootschalige import vanuit het Oostblok. Hoe staat u tegenover deze wijziging, die ook door de minister van dierenwelzijn in een brief aan uw voorganger werd gevraagd? Bent u van plan deze definitie opnieuw te wijzigen?

Meerdere gemeenten geven aan dat voornamelijk hobbykwekers zich niet bewust zijn van het feit dat ze vanaf vijf honden een melding klasse 3 moeten doen. Hoe

kan men deze hobbykwekers sensibiliseren? Bent u op korte termijn van plan om hiervoor een oplossing te bieden?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Ik zal proberen op een efficiënte manier uw vragen te beantwoorden.

De decretale beoordelingscriteria zijn vastgelegd in de Vlaamse Codex en ook in de algemene bepalingen van het milieubeleid. De dierenwelzijnsvoorwaarden maken hier geen deel van uit. Dat betekent evenwel niet dat de geldende voorwaarden niet moeten worden nageleefd. Het is aan de decreetgever – jullie dus – om te bepalen of het wenselijk is om een bijkomende decretale toets in te voeren bij het verlenen van een vergunning. Mijns inziens zijn hiervoor vandaag voldoende waarborgen voorzien.

Er zijn momenteel geen initiatieven gepland om de definitie van 'hond' te wijzigen. De huidige definitie laat toe om op een eenduidige manier en ongeacht het ras van de hond te bepalen of een hond als een volwassen hond beschouwd moet worden. Een wijziging van de definitie biedt ook geen oplossing voor de import van puppy's uit de Oostbloklanden, zoals mijn voorganger vroeger reeds antwoordde.

Er is een verzoek gericht aan de dienst Dierenwelzijn om bij de mededeling tot erkenning als hobby- of professionele kweker hen er attent op te maken dat ze naast de wetgeving inzake dierenwelzijn als kweker ook gebonden zijn aan de VLAREM-wetgeving.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Dank u, minister, voor uw kort en bondig antwoord. Ik ben daar niet helemaal mee akkoord. Er zijn, zeker op dit moment, wel een aantal bedrijven die zich op zo'n manier organiseren dat ze heel veel puppy's houden en heel weinig volwassen dieren, om toch maar zo weinig mogelijk of zelfs helemaal niet onderworpen te moeten zijn aan de milieuwetgeving: geen verplichtingen op het vlak van milieuhinder, geen verplichtingen op het vlak van geluidshinder, geen verplichtingen op het vlak van geurhinder. Dode hondjes kunnen zelfs gewoon bij het restafval, terwijl milieuverplichte inrichtingen hun kadavers moeten laten ophalen door gespecialiseerde ondernemingen als Rendac.

Ondertussen verkopen grootschalige importeurs uit Oost-Europese landen honderden tot duizenden puppy's per jaar. Als kers op de taart kunnen dergelijke ondernemingen zich ook nog eens pal in woongebieden vestigen, omdat de wetgeving oordeelt dat ze per definitie geen milieuhinder veroorzaken. Wat mij betreft blijft de huidige omschrijving van 'hond' vanuit milieuoverwegingen volledig onlogisch. De wetgever negeert op dit moment dat pups van enkele weken oud een belangrijke milieu-impact hebben. Nochtans wordt door de enquête bevestigd dat een groot aantal pups een belangrijke milieu-impact hebben. Zes labradorpups van vier maanden zullen niet minder hondengedrag vertonen dan zes labradorpups van zes maanden.

Op pagina 5 van de enquête staat zelfs geschreven dat de bepaling van een volwassen hond geen maat is voor de milieuhinder en dat men een betere definitie van 'hond' vraagt. Volgens mij is pagina 5 van die enquête een staving dat een aanpassing zich echt opdringt. Ik heb hier in het verleden al een meerderheidsoverleg gehad met de andere partijen om deze wijziging op tafel te leggen, maar daar was toch enige weerstand tegen. Ik blijf hierop aandringen. Het wordt echt tijd dat men hier eens ernstig over nadenkt, want men heeft in het verleden deze definitie gewijzigd zonder bij de gevolgen ervan stil te staan.

Het is me nog altijd een raadsel hoe en waarom deze wijziging destijds is doorgevoerd. Ik heb wel een klein vermoeden, maar geen bevestiging van dat vermoeden. Ik vraag me dus af, minister, of u er enig idee van hebt waarom en hoe deze wijziging destijds werd doorgevoerd.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik zal beginnen met een positieve noot. Ik wil uw voorganger bedanken voor het feit dat de studie uitgevoerd werd. Ik heb daarnaar gevraagd in het parlement en zij heeft dat ook gedaan. Ik ben daar dus tevreden over.

Maar het is heel duidelijk dat we het niet eens zijn over de interpretatie van de resultaten. Zoals collega Vermeulen ook stelt, is het probleem vandaag dat de regelgeving op het vlak van omgeving dierenwelzijn niet vooruithelpt, integendeel. U verwees daarnet zelf naar de import. Het is eigenlijk een regel die expliciet een voordeel levert aan die kwekers-handelaars – namelijk diegenen die importeren – waarvan we weten dat er zich problemen stellen. Het is dus een voordeel, een gunst die werd verleend aan de importeurs vanuit Oost-Europa. Dat wat dierenwelzijn betreft.

Dan wat Milieu betreft. U kunt natuurlijk schermen met het argument dat een bezorgdheid rond dierenwelzijn misschien niet moet overeenkomen met een bezorgdheid rond milieu en omgeving. Collega Vermeulen verwees er al naar: ook een blaffende hond van 5 maanden is hinderlijk. Het is niet logisch dat een hond van 5 maanden volgens VLAREM geen hond is. Dat is niet logisch, ook niet vanuit milieuoogpunt.

Dan ga ik even in op de studie zelf. Zij bevestigt inderdaad de bezorgdheid. De lokale besturen geven ons eigenlijk gelijk. Een duidelijk pijnpunt is het probleem van de handhaving. Er wordt zelfs gemeld dat er hardleerse kwekers zijn die geen meldingen en vergunning bezitten. Men weet dat dan. Soms gaat het inderdaad over hobbykwekers die de moeite niet gedaan hebben of misschien wat minder goed op de hoogte zijn, maar er zijn ook een aantal hardleerse kwekers die daar gewoon blijven. Als er dan op den duur toch wordt opgetreden, verhuizen ze gewoon naar een naburige gemeente.

Wat lees ik nog in de studie? Lokale besturen vinden ook dat de sectorale voorwaarden niet voldoende of niet voldoende uitgedrukt zijn. In het verleden werd er ook naar verwezen dat een lokaal bestuur bijzondere voorwaarden kan opleggen. Als je dan ziet welke bijzondere voorwaarden worden opgelegd: vaak is dat eigenlijk het overnemen van een aantal sectorale voorwaarden. Het is dus niet zo dat een lokaal bestuur eigenlijk een beslissingsmacht krijgt, of althans toepast, via die bijzondere voorwaarde, om het op het vlak van dierenwelzijn een stuk strikter te maken.

En dan is er natuurlijk de fameuze link tussen milieu en dierenwelzijn die blijkbaar niet mogelijk is. Ik heb een tijdje terug een schriftelijke vraag gesteld over enerzijds de kwekers die een erkenning hebben gekregen van de dienst Dierenwelzijn en anderzijds de kwekers op basis van een melding of een milieuvergunning. Blijkbaar zijn dat twee totaal verschillende werelden. Je kunt blijkbaar niets zinnigs zeggen over een erkenning en een vergunning als één systeem voor een kwekerij. Die twee bestaan dus blijkbaar totaal naast elkaar. Het lijkt me toch zinvol, minister, ook vanuit het oogpunt van een goed bestuur, dat om te beginnen die milieuvergunningendatabank, historisch, er eindelijk eens zal zijn. Daar wordt al lang over gesproken. Zo kunnen we ten minste ook een beetje aan datamining doen in die materie, want anders zal er nooit een grondig inzicht kunnen zijn in wat daar nu eigenlijk aan de hand is, wie welke erkenning of

vergunning heeft ontvangen. Op dit moment weten we daar eigenlijk bijzonder weinig over, alleen dat de lokale besturen het probleem onderschrijven.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil zelf nog even het woord nemen. We hebben dit debat hier in het verleden al gevoerd. Ik heb een beetje moeite om een aantal uitspraken die hier in het debat worden gegooid omdat die volgens mij eigenlijk niet helemaal correct zijn. Wat de idee betreft dat een pup bij het restafval kan worden geplaatst, maakt het niet uit of iemand één dier of tien dieren heeft. Dat mag nooit. Ik vind dat dit een beetje uit de context wordt getrokken om daarmee het debat een bepaald gevoel of een zekere wending te geven.

Hetzelfde geldt voor blaffende honden. Eén blaffende hond kan inderdaad hinderlijk zijn, maar ik stel me vragen bij de idee dat dit in het Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning (VLAREM) zou moeten worden opgenomen. Dat zou immers betekenen dat elk huishoudelijk gezin dat één hond heeft onder VLAREM zou vallen. Ik denk niet dat dat de bedoeling is. *(Opmerkingen van Hermes Sanctorum-Vandevoorde)*

Mijnheer Sanctorum, u hebt dat letterlijk gezegd. Het klopt dat tien honden of tien pups effectief lawaai kunnen maken, maar een lokale overheid heeft altijd nog wel instrumenten om, los van de VLAREM-regelgeving, op te treden tegen geluidsoverlast. *(Opmerkingen van Hermes Sanctorum-Vandevoorde)*

Dat is wel zo, de lokale overheid kan wel optreden. Indien een gezin met één of twee honden overlast veroorzaakt in een woonwijk, heeft het lokaal bestuur de mogelijkheid daartegen op te treden. In die zin zou ik graag wat zicht krijgen op de knelpunten die worden aangehaald en de instrumenten die effectief voorhanden zijn en waarmee de lokale besturen aan de slag kunnen gaan. Ik denk dat er meer instrumenten zijn die de lokale besturen effectief kunnen benutten om tegen eventuele overlast op te treden.

Het aspect van dierenwelzijn en het vergunningenbeleid hebben we hier in het verleden al een aantal keren aangekaart. Indien er effectief een dierenwelzijnsprobleem zou zijn, denk ik dat het terecht zou zijn de dierenwelzijnsregelgeving op dat vlak aan te passen. Dat is geen zaak van het vergunningenbeleid of van VLAREM. Ik denk dat het belangrijk is dat we, met het oog op inzicht in onze eigen regelgeving, dat debat heel transparant kunnen voeren.

Minister, de lokale besturen halen knelpunten en bezorgdheden aan. Zou het mogelijk zijn weer te geven welke handavingsinstrumenten, naast het vergunningenbeleid en VLAREM, de lokale besturen effectief hebben? Misschien moet u hieromtrent wat sensibiliseren om die meer kenbaar te maken. Ik denk dat heel wat bestuurlijke maatregelen mogelijk zijn indien er effectief overlast of problemen zijn.

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Mevrouw Vermeulen, ik hoop dat u kunt begrijpen dat ik u het antwoord op uw concrete vraag over de wijziging van de definitie van een hond schuldig moet blijven. Fundamenteel denk ik dat het goed zou zijn de resultaten van deze enquête ter harte te nemen. Ik ben van plan die resultaten aan minister Weyts over te maken. We zullen samen bekijken hoe we een aantal problemen of vragen kunnen aanpakken.

Voor de lokale besturen is de handhaving natuurlijk een mooie, maar af en toe ook delicate opdracht. Ik ben zelf ook meer dan twintig jaar burgemeester geweest en we moeten dit niet onder stoelen of banken steken.

Mevrouw Rombouts, ik denk dat u een goede suggestie hebt gedaan. We hebben de resultaten van de bevraging en er zijn een aantal problemen gedetecteerd. We

moeten eens kijken hoe we de lokale besturen vanuit de Vlaamse overheid een paar handvatten kunnen geven om hen in verband met die problemen beter te begeleiden en om hun de moed en de kracht te geven om binnen de bestaande mogelijkheden effectief op te treden. We moeten nakijken in welke mate we het instrumentarium kunnen aanpassen of verbeteren om de lokale besturen beter in staat te stellen om de juiste maatregelen te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Minister, ik dank u nogmaals voor uw antwoord. Het kabinet van minister Weyts zal zeer blij zijn na drie jaar antwoord te krijgen op de brief die hierover is verstuurd. Blijkbaar is die brief nooit toegekomen, maar ik vind het positief dat er alsnog een antwoord zal komen.

Mevrouw Rombouts, ik vind het minder positief dat u het blijkbaar nog steeds niet hebt begrepen. Eén blaffende hond valt niet onder het VLAREM. Die is niet meldingsplichtig of vergunningsplichtig. *(Opmerkingen van Tinne Rombouts)*

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Voorzitter, dat is niet waar. Ik wil duidelijk maken dat ik niet heb gezegd dat één hond onder het VLAREM valt. Het gaat om de definitie van honden in het VLAREM.

De voorzitter: Mijnheer Sanctorum, we zullen het commissieverslag erop nalezen. Ik zal de discussie niet verderzetten. Ik denk ook dat ik als voorzitter de discussie niet verder moet laten plaatsvinden. Ik heb net verwezen naar wat u hebt gezegd. Laten we het verslag erop nakijken.

Sabine Vermeulen (N-VA): Mevrouw Rombouts, u gaat er nog steeds van uit dat één blaffende hond onder VLAREM valt, maar dat is totaal niet waar. U moet eens goed nalezen wat in VLAREM staat.

De handhaving is een problematiek die in de gemeenten leeft. De gemeenten weten misschien niet goed hoe ze het moeten aanpakken, want het is een zeer moeilijke problematiek. We zitten hier en daar met moeilijke en malafide praktijken. Handhaving lost de wijziging van de definitie echter niet op. Ik dring er nogmaals op aan die definitie opnieuw te bekijken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de biodiversiteitsvisie van de Vlaamse overheid – 763 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, op 30 november 2016, ondertussen ruim twee jaar geleden, heeft de Vlaamse Regering beslist tegen het midden van 2018 een visie op het ruimtelijk biodiversiteitsbeleid in Vlaanderen uit te werken. Dat is, voor wie het graag heel precies weet, besispunt 8 bij punt 1 van voornoemde ministerraad. Het is ondertussen begin 2019 en we mogen dus aannemen dat deze visie is afgewerkt.

Het was de bedoeling met deze visie ruimer te gaan dan de focus van ons natuurbeleid op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. De visie moet de richting aangeven van de wijze waarop we ons natuurlijk kapitaal overal in Vlaanderen willen veiligstellen. Het moet dan ook gaan om de egels, de bijen en

de merels en zeker niet vooral om zeldzamer soorten als de kwartelkoningen, de zeggenkorfslakken en de wolven.

Minister, de Europese biodiversiteitsdoelen bepalen onder meer dat we ecosystemen en ecosysteemdiensten handhaven en herstellen, dat we de bijdrage van land- en bosbouw tot de instandhouding en de verbetering van de biodiversiteit scherpstellen, dat we onze visbestanden duurzaam beheren en dat we exoten doeltreffend bestrijden. Na deze inleiding heb ik een paar punctuele en wat meer algemene vragen.

Klopt het dat de visietekst ondertussen is opgeleverd? Kunt u zo vriendelijk zijn die visietekst aan het Vlaams Parlement te bezorgen, zodat we hier kennis van kunnen nemen?

Hebt u die visietekst eventueel al aan uw administratie overgemaakt. Hebt u uw administratie ook gevraagd deze visie in het beleid te implementeren? Heeft dit eventueel al tot recente aanpassingen of wijzigingen van het gevoerde natuurbeleid geleid?

Hoe zal deze visie zich vertalen in de opmaak van het onderdeel over de biodiversiteit in landbouwgebied in het nieuw gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB)? Met deze vraag raak ik even het domein dat we in de vorige vraag om uitleg ook al wat hebben verkend.

Een gezond ecosysteem, waarin de milieu- en ruimtecondities eerst in optimale toestand worden gebracht, wordt verondersteld de biodiversiteit voldoende kansen te kunnen bieden. Bent u van mening dat natuurbeheer in dat geval beter op een ecosysteembenadering dan op een soortenbenadering wordt gebaseerd?

Bent u, het om de algemene natuurkwaliteit in heel onze regio te kunnen garanderen, van plan de gebiedsgerichte instrumenten en initiatieven van verschillende overheden, namelijk de projectmatige samenwerking, het waterbeleid, het klimaatbeleid en het ruimtelijk beleid, beter op elkaar af te stemmen in een zogenaamd natuurinclusief denken en handelen?

Welke actoren, tot slot, zult u op welke manier inschakelen om deze biodiversiteitsvisie op het terrein te vertalen?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Voorzitter, ik heb een zeer uitgebreid antwoord van een aantal pagina's voorbereid gekregen. Zoals u weet, ben ik nogal nieuw in deze job en ik kijk met een zeker helikoptergevoel naar deze vragen en naar de problematiek.

Mijnheer De Bruyn, uw vraag heeft betrekking op een visietekst die er is en die ik aan het Vlaams Parlement zal overmaken. Die tekst is in september 2018 al naar de andere leden van de Vlaamse Regering gestuurd om te verbeteren, te becommentariëren of suggesties te doen.

Initieel was het de bedoeling dat het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) deze visietekst maatschappijbreed zouden aftoetsen en de tekst zouden voorleggen aan adviesraden en er eventueel een publieksdebat rond zouden houden. Als ik dit boekje nu lees, dan is dit echter een heel goede en brede uitwerking van wat de visietekst algemeen wil opzetten. Het INBO heeft dit gisterenochtend voorgesteld. Dat is dus eigenlijk een antwoord op al uw vragen.

De visietekst is er, maar eigenlijk is die visietekst al voorbijgestoken door deze uitgewerkte studie. Er staan sleutelboodschappen in, er worden verschillende

kijkrichtingen in afgewogen, met hun voor- en nadelen, en er worden implicaties opgesomd voor valleien en stedelijke gebieden en voor verschillende sectoren. U vraagt me nu hoe ik actoren ga inschakelen om deze visie te vertalen naar gebieds-gerichte instrumenten. Wel, het antwoord zit in de vier kijkrichtingen, de sleutelboodschappen en de heel mooie samenvattende tabel met alle voor- en nadelen. Met dit document moeten we aan de slag. Dit document moeten we bij de volgende regeringsonderhandelingen en tijdens de volgende legislatuur als een handleiding gaan zien om te weten te komen hoe we de biodiversiteit, de ecosysteemdiensten en het natuurinclusief beleid kunnen versterken. De visietekst is één ding, maar dit document is er een concrete en brede vertaling van, met verschillende richtingen. Ik ken de gewoonten in deze commissie niet, maar misschien zou het goed zijn dat het INBO dit document hier eens komt voorstellen. Dan zult u een antwoord krijgen op verschillende vragen. Ik denk dat de nieuwe Natuurverkenning, die we gisteren gepresenteerd kregen, een heel sterk document is. Als ik een suggestie mag doen, voorzitter, dan zou ik dit in de commissie aan bod laten komen.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): We zullen het in de regeling van de werkzaamheden wel bekijken, maar het lijkt mij het juiste moment om in de commissie eens na te gaan hoe we de volgende jaren met biodiversiteit willen omgaan en welke actoren daar een grote rol in kunnen spelen. Ik zal met heel veel interesse de visietekst lezen die u ons zult bezorgen. Ik zal die ook aftoetsen aan de brochure. De achterliggende vraag is dan natuurlijk in hoeverre de visies ook beleid gaan worden. U hebt gezegd dat dit een leidraad moet zijn bij het uitstippelen van het verdere beleid. Ik denk dat dat zeer zinvol is.

Ik geef alleen één tegenindicatie: niet iedereen zit al op dezelfde lijn. Toen het Landbouwrapport eind vorig jaar verscheen, werd aan de secretaris-generaal gevraagd wat de uitdagingen zijn voor het landbouwbeleid de volgende decennia. In de negen opgesomde prioriteiten vernoemde hij niet biodiversiteit. Dat wil niet zeggen dat er naast die negen prioriteiten geen andere meer waren, maar de vanzelfsprekendheid waarmee wij naar biodiversiteit kijken als een prioritaire doelstelling is toch nog niet in alle geledingen van de Vlaamse overheid doorgedrongen. Ik heb bij mijn eerste vraag daarnet ook gewezen op het bijzonder grote belang van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) en van de voortrekkersrol die Vlaanderen daarin kan nemen. We mogen zeker ook het Europese niveau in dit verhaal niet uit het oog verliezen en we moeten daar ook een voortrekkersrol opnemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Wouters aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de contracten voor het ophalen van bedrijfsrestafval – 767 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Elke Wouters (N-VA): In de VLAREMA-regelgeving (Vlaams Reglement voor het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen) vinden we terug dat inzamelaars en afvalstoffenhandelaars of -makelaars verplicht zijn om met de afvalstoffenproducent een contract af te sluiten met daarin een duidelijke vermelding van de fracties en hun vooropgestelde inzamelwijze. Als de afvalstoffenproducent de vooropgestelde inzamelwijze uitvoert zoals vermeld in het contract, dan mag de inzamelaar of afvalstoffenhandelaar of -makelaar ervan uitgaan dat de selectieve inzameling aan de bron door de afvalstoffenproducent correct

gebeurd is. De inzamelaar of afvalstoffenhandelaar of -makelaar die verschillende droge, niet-gevaarlijke afvalfracties in één recipiënt inzamelt, is verplicht om met de afvalstoffenproducent een contract af te sluiten waarin de samengevoegde fracties worden gespecificeerd. Er moet ook verplicht informatie verstrekt worden aan de afvalstoffenproducenten over de afvalstoffen die gescheiden moeten worden ingezameld.

In welke mate wordt er controle uitgevoerd op de inzamelaars om na te gaan of zij een dergelijk contract hebben afgesloten? Wordt er ook gecontroleerd of de juiste informatie aan klanten wordt gegeven wat afvalstoffen betreft die gescheiden ingezameld moeten worden?

Hoeveel van de intercommunales halen bedrijfsafval op? Hoeveel hiervan hebben een contract afgesloten? Zijn er ook private bedrijven die dergelijke ophalingen doen zonder contract?

Indien er geen contract afgesloten is, wordt er dan gecontroleerd of het ingezamelde afval als vergelijkbaar beschouwd kan worden? Zijn er hierop al veel overtredingen vastgesteld?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Collega Wouters, het antwoord op uw eerste vraag, rond de controles, luidt als volgt: de Afdeling Handhaving van het Departement Omgeving heeft de laatste twee jaar een aantal controles uitgevoerd bij de inzamelaars van bedrijfsafval. Bij die controles gaan inspecteurs eerst na of het afval dat werd ingezameld en naar verbrandingsovens werd afgevoerd, wel effectief restafval is. Als ze nog afval aantreffen dat onder de sorteerplicht valt, dan bekijkt de Afdeling Handhaving ook andere zaken. Controleurs gaan in dergelijke gevallen na of het verplichte contract aanwezig is en of de afvalstoffenproducent in dat contract gewezen wordt op zijn sorteerplicht conform de wettelijke bepalingen.

Wat uw tweede vraag betreft, vallen intercommunales onder dezelfde regels als ze bedrijfsrestafval ophalen in grotere hoeveelheden dan wat vergelijkbaar is met huishoudafval. In dat geval moet er inderdaad ook een contract zijn. De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) onderzoekt momenteel hoeveel intercommunales dit nu doen. Zowel private inzamelaars als intercommunales halen op dit moment wellicht nog afval op zonder contract bij een deel van de bedrijven. Handhaving blijft dus heel belangrijk, al is het contract natuurlijk geen doel op zich. Het is vooral belangrijk als er problemen zijn met selectieve inzameling.

Wat uw derde vraag betreft: er zijn geen specifieke controles op de hoeveelheidsgrenzen voor vergelijkbaar restafval. Als lokale besturen bedrijfsrestafval evenwel via de huishoudelijke ronde en dus zonder contract ophalen, dan wordt dit afval meegerekend in de tonnages van huishoudelijk afval. De gemeenten hebben bindende doelstellingen om de hoeveelheid huishoudelijk afval te doen dalen. Grote hoeveelheden bedrijfsafval meenemen tijdens het huishoudelijk circuit is dus niet meer interessant voor de lokale besturen.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Elke Wouters (N-VA): Minister, we weten allemaal dat bedrijven nog veel beter kunnen en moeten sorteren. Die contracten zouden een garantie moeten zijn dat de afvalstoffenproducent in kwestie het afval juist heeft ingezameld. We horen echter van intercommunales dat ze maar heel weinig afval ophalen en dat er dus niet veel contracten zijn, maar ik hoor dat OVAM hier onderzoek naar voert en ik kijk uit naar het resultaat daarvan.

Mijn allereerste wapenfeit in deze commissie was een gelijkaardige vraag, die ik aan uw voorganger gesteld heb.

Toen ging het over aparte bedrijfsentiteiten die intercommunales moeten opstarten om bedrijfsafval op te halen. Zo staat dat ook in het Afvalstoffenplan 2016-2022. De toenmalige minister had mij beloofd om de gegevens bij de OVAM op te vragen en ze mij schriftelijk te bezorgen. Helaas wacht ik daar nu bijna twee maanden later nog steeds op. Ik herhaal dus mijn vraag om mij die cijfers te bezorgen.

Ik had ook nog graag geweten of dit gelijkaardig bedrijfsafval altijd apart wordt opgehaald door de intercommunales. Of zijn er gevallen waarin dit geïntegreerd wordt in de normale ophaalronde? Ik kan me wel voorstellen dat intercommunales, zeker dan in de centra, zullen kiezen voor zo weinig mogelijk overlast en alles in één keer meenemen indien dat mogelijk is.

Tot slot moet mij nog van het hart dat het volgens mij niet logisch is dat mensen met een zaak in de stad aan hun huis op het platteland een multicontainer mogen zetten omdat hun maatschappelijke zetel daar gevestigd is. In de praktijk belandt daarin natuurlijk ook huishoudelijk afval, niet alleen afval van de onderneming. Op die manier ontsnapt de eigenaar aan zijn inzamelplicht. Moeten we daarom het aanvragen van een container voor bedrijfsafval niet loskoppelen van het adres van de maatschappelijke zetel?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: We gaan die studie bekijken en we gaan u absoluut berichten over hoever het staat. Als de resultaten er komen, mag u erop rekenen dat u ze ook zult krijgen.

Ik denk dat het heel belangrijk is dat er zoveel mogelijk wordt gesorteerd. U hebt daar een duidelijk punt. Bedrijfsafval moet ook zoveel mogelijk gesorteerd worden en het restafval moet ook tot een minimum beperkt worden. We hebben daarin nog een weg te gaan. We zullen proberen om dat verder te stimuleren via contracten.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Elke Wouters (N-VA): Ik hoop dat het geen loze belofte is om mij de gegevens schriftelijk te bezorgen. Ik wil u zeker geloven, maar uw voorganger heeft mij ook gezegd dat mij de cijfers zouden worden bezorgd. Ik wacht er al twee maanden op. Dat gaat natuurlijk over een andere vraag, een die ik niet aan u heb gesteld.

De voorzitter: De cijfers zijn er nog niet.

Minister Koen Van den Heuvel: Ik zal u een stand van zaken over de studie geven als de resultaten er zijn. Die zijn er nu nog niet. Ik bezorg u een timing over wanneer de cijfers er zijn, niet alleen aan u, maar aan de hele commissie.

Elke Wouters (N-VA): Moet ik dan begrijpen dat het onderzoek dat de OVAM nu bij de intercommunales doet nog niet is afgerond? Juist, dat is dus nog niet afgerond. Maar ik heb het niet alleen over die contracten, maar over mijn eerste vraag die ik destijds in deze commissie heb gesteld. Goed, die cijfers bezorgt u mij. Dank u wel daarvoor.

Ik kan dan alleen maar zeggen dat het Afvalstoffenplan niet nieuw is. Het wordt tijd dat we ervoor gaan zorgen dat er aan de inhoud wordt voldaan. In de commissie leggen we heel vaak de focus op de huishoudens en durven we weleens te

vergeten dat bedrijfsafval minstens even belangrijk is. Ik zou er toch willen op aandringen dat we daaraan aandacht blijven besteden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het invoeren van een Europese vliegtaks en de mogelijkheden om zonder Europese unanimité al tot actie over te gaan
– 782 (2018-2019)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): De luchtvaart is, afhankelijk van de berekeningswijze, momenteel verantwoordelijk voor zo'n 2,5 tot 5 procent van het broeikaseffect. De snelle groei zet de luchtvaart op weg om tegen 2050 verantwoordelijk te zijn voor enkele malen dat percentage. De International Civil Aviation Organization (ICAO) schat zelf dat de uitstoot van de luchtvaartsector op weg is om, vergeleken met 2005, met 300 procent te stijgen tegen 2050.

Al enkele maanden blijkt dat de Nederlandse regering volop inzet op een vliegtaks, zowel op nationaal als op Europees niveau. Op dinsdag 12 februari bracht Nederland dit voor het eerst ter sprake op een Raad van Ministers, waar zowel Finland, België als Frankrijk hun voorzichtige steun voor dit voorstel uitten. In april, op een informele samenkomst van Europese ministers van Financiën in Boekarest, zal het voorstel van Nederland meer ten gronde besproken worden.

Het voorlopige Nederlandse voorstel gaat uit van een belasting van 7 euro per vliegticket voor korte vluchten die in de Europese Unie opstijgen of door de EU passeren. Dat wordt mogelijk uitgebreid tot 22 euro voor middellange vluchten en 40 euro voor lange vluchten. Naar schatting zou een dergelijke heffing de Nederlandse schatkist alleen al voorzien van zo'n 200 miljoen euro per jaar, geld dat kan worden ingezet voor duurzame initiatieven die kunnen bijdragen tot het behalen van de klimaatdoelstellingen van Parijs. De Nederlandse regering heeft evenwel ook reeds gezegd dat ze openstaat voor andere suggesties.

Eind november stelde de toenmalige minister van Leefmilieu dat ze werk wilde maken van een luchtvaarttaks. Dit komt overeen met de passage uit het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030 die als dusdanig ook werd opgenomen in het ontwerp van het Nationaal Energie- en Klimaatplan 2030 dat het Overlegcomité op 19 december 2018 goedkeurde en dat op 31 december 2018 werd overgemaakt aan de Europese Commissie. De relevante passage luidt als volgt:

"Het doel is om via fiscale maatregelen de externe milieukosten van luchtvaartactiviteiten te internaliseren. Zo kunnen we initiatieven die op Europees niveau zouden worden ondernomen om op een geharmoniseerde manier accijnzen op kerosine en/of een heffing op vliegtuigtickets in te voeren ondersteunen. In afwachting van een Europees initiatief t.a.v. een heffing op vliegtuigtickets, zullen we in overleg met de buurlanden onderzoeken of, en op welke wijze een heffing op vliegtuigtickets kan geïntroduceerd worden door een groep van landen, waarbij de hoogte van de heffing afhangt van de afstand van de vlucht. Op die manier wensen we in eerste instantie de externe kosten van vluchten binnen Europa te internaliseren. In tweede instantie kan ook de optie voor een heffing op vluchten buiten de EU onderzocht worden."

Het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030 raakt dus ook de optie aan om een heffing op vluchten buiten de EU te onderzoeken. Toch stelt de Vlaamse Regering

aan het Vlaams Parlement nog met enige regelmaat instemmingsdecreten voor luchtvaartverdragen voor waarin de mogelijkheid op bijvoorbeeld een kerosine-taks expliciet wordt uitgesloten. Ondanks deze paragraaf in het Vlaams Klimaatbeleidsplan, weigerde de minister van Mobiliteit recent nog om op vragen over dit verbod in te gaan.

Ondersteunt Vlaanderen het Nederlandse voorstel van 7, 22 of 40 euro per vliegticket naar gelang de afstand, of zou Vlaanderen voor meer of minder heffing gaan?

Stelt Vlaanderen ook een kerosineheffing op Europees niveau voor? Zo ja, in welke grootteorde?

Stelt Vlaanderen deze heffing voor in combinatie met een heffing op vliegtickets, of als alternatief voor deze heffing?

Nederland zal zijn vliegtuigtaks hoe dan ook laten ingaan vanaf 2021. Is Vlaanderen bereid in eventuele afwezigheid van een eerste unanimiteit op Europees niveau binnen België te pleiten om samen met Nederland en eventueel andere buurlanden ook vanaf 2021 een vliegtuigtaks in te voeren, zoals voorzien in het Vlaams Klimaatbeleidsplan?

Zult u aan de Federale Regering laten weten dat Vlaanderen vanwege het Vlaams Klimaatbeleidsplan de optie voor een kerosineheffing op vluchten buiten de EU wil openhouden, en dat Vlaanderen daarom vanaf heden niet meer kan instemmen met verdragen die een verbod op een dergelijke heffing inhouden?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Uw vraag zal langer zijn dan mijn antwoord.

Het is heel duidelijk. Zoals u ook al in uw vraag hebt gesteld, wordt in het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030 uitdrukkelijk gepleit voor fiscale maatregelen om – zoals dat in economische taal zo mooi heet – externe milieukosten van luchtvaartactiviteiten te internaliseren. U weet allemaal wat dat wil zeggen.

Onze voorkeur gaat heel duidelijk uit naar een Europees initiatief, zodat er geen overloopeffecten zijn tussen verschillende landen. Intussen zullen wij in overleg met de andere Belgische entiteiten en de buurlanden onderzoeken of en hoe een groep van landen een heffing op vliegtuigtickets kan opleggen, rekening houdend met de afstand van de vlucht en in het bijzonder met het Nederlandse voorstel als uitgangspunt.

Ook het op 31 december 2018 door België aan de Europese Commissie genotificeerd ontwerp van ons nationaal Energie-en Klimaatplan bevestigt dat we in overleg zullen treden met de buurlanden om tot een gezamenlijk aanpak te komen – dit in afwachting van een Europees initiatief inzake een heffing op vliegtuigtickets. Op de komende Europese Raad van 5 maart – mijn allereerste – zullen we dit onderwerp trouwens ter sprake brengen.

Een kerosineheffing of een vliegtuigbelasting kan verschillende vormen aannemen. Afhankelijk van de vorm heeft het verschillende voor- en nadelen. Naast een heffing op vliegtuigtickets zijn er inderdaad nog aanvullende opties, zoals een kerosinetaks of een heffing op het niveau van de vlucht.

De Vlaamse Regering zal Europese initiatieven inzake kerosineheffing opvolgen en beoordelen, zoals opgenomen in het Vlaams Klimaatbeleidsplan. De initiatieven die Vlaanderen en België actief wensen te ondersteunen, richten zich voornamelijk op een heffing van vliegtuigtickets, al dan niet gecombineerd met een kerosineheffing.

Wat uw vierde vraag betreft, in verband met Nederland: als een Europees initiatief zou uitblijven, zal het Vlaamse Gewest binnen België pleiten voor een initiatief, in overleg met de buurlanden. Dat werd, op vraag van het Vlaamse Gewest, reeds zo voorzien in het ontwerp van het Nationaal Energie- en Klimaatplan. Op 5 maart zullen we dit in de Europese Leefmilieuraad aan bod brengen. Komt er geen volwaardig Europees initiatief, dan gaan we binnen België over mogelijke initiatieven praten – eerst met de andere gewesten, en dan met de buurlanden. We houden daarbij het Nederlands voorstel in het achterhoofd.

Uw laatste vraag ging over de luchtvaartverdragen en over een verbod op een dergelijke kerosineheffing. Dit zijn bilaterale verdragen; ze vallen als dusdanig buiten mijn bevoegdheid. Maar als men voor een dergelijke heffing kiest, dan zullen ze inderdaad moeten worden herbekeken.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Bedankt voor uw antwoord. Het World Wildlife Fund (WWF) heeft vandaag nog een interessante studie uitgebracht, waaruit blijkt dat we elk jaar heel wat miljoenen mislopen door het niet heffen van accijnzen op kerosine en BTW op vliegtickets. Voor België wordt dat bedrag op 610 miljoen euro per jaar geschat. Daar zouden we heel wat andere duurzame initiatieven mee kunnen nemen.

Maar het doet mij in elk geval plezier dat u de zaak ter sprake zult brengen op de Europese Leefmilieuraad van 5 maart, en dat u eventueel zult overgaan tot initiatieven met buurlanden. Die Europese Leefmilieuraad was mij ontgaan; ik had mij in mijn antwoord gericht op de informele samenkomst van de Europese ministers van Financiën in Boekarest in april, een maand later. Ik veronderstel dat u, afhankelijk van de resultaten op 5 mei, de minister van Financiën zult overtuigen om die initiatieven opnieuw ter sprake te brengen op de bijeenkomst in april. Maar ik ben tevreden met uw antwoord.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Het kan snel veranderen. Nog niet zo lang geleden zou zo iets nog onbespreekbaar zijn geweest. Maar als het thema klimaat maatschappelijker nog wat zwaarder begint te wegen, dan lijkt een vliegtaks plots de evidentie zelve.

Ik heb een paar opmerkingen: je hebt enerzijds de discussie rond het vliegen zelf, en anderzijds de korteafstandsvluchten. Een kerosinetaks heeft betrekking op het vliegen zelf, en daar spelen individuele keuzes. Vliegen heeft een impact op het klimaat, en individuele keuzes spelen daarin een belangrijke rol – het speelt minder dan vlees, maar het is toch nog altijd aanzienlijk. Een taks lijkt me zeker verdedigbaar om in die zin een gedragssturing te bewerkstelligen.

Maar wat die korteafstandsvluchten betreft, lijkt het mij eigenlijk nog belangrijker dat die meer worden belast dan andere vluchten. En dat is ook mijn vraag rond die discussie op Europees niveau. Gaat het dan ook over een soort van differentiatie op basis van afstand, waarbij korte afstanden meer worden belast dan lange afstanden?

Misschien leeft het thema van een vliegtaks nu meer, maar zodra die taks zal worden ingevoerd, wil ik nog weleens zien hoe men zal reageren en wat het maatschappelijk draagvlak zal zijn. Als er kritiek komt, heeft men toch een goed alternatief nodig. Mijn vraag is dan ook of op een of andere manier extra de aandacht wordt gevestigd op alternatieven, zeker wanneer het gaat over die korteafstandsvluchten.

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Mevrouw Pira, het Nederlands voorstel gaat niet uit van het principe dat u vermeldt. Dat was bij de voorbereiding van het antwoord ook mijn bedenking. In het Nederlands voorstel is er een differentiatie: hoe langer de vlucht, hoe meer men betaalt: 7 euro voor de korte vluchten, 22 euro voor de middellange vluchten en 40 euro voor de lange vluchten. Er is dus een differentiatie naargelang de afstand en de vervuiling. Uw punt is dat we misschien de concurrentie moeten bekijken en korte vluchten uit de markt moet prijzen zodat men sneller opteert voor de trein.

Daar zijn twee facetten aan. Het eerste is de prijs waarbij de differentiatie in de andere richting zou kunnen gaan. Het tweede gaat over de kwaliteit van het alternatief. Mevrouw Pira, we zijn ooit met de trein naar Bordeaux gereden. Dat kostte meer en bovendien moesten we in Parijs een hindernissenparcours doorstaan – plezant – om van het ene naar het andere station te geraken. En dan was ook de metrolijn nog onderbroken. 'Petite histoire'. De kwaliteit moet natuurlijk ook worden opgedreven. De Europese Unie zou een fantastisch investeringsproject kunnen lanceren. Er zijn al snelle verbindingen. Onze collega's gingen vorige week naar Berlijn met de trein, en het was – dat heb ik gehoord in het Uitgebreid Bureau – een hele puzzel om daar binnen een efficiënt tijdsbestek te geraken.

In het Nederlands voorstel is het nu omgekeerd en dus a rato van de afstand en is er geen concurrentie met alternatieven. Uw opmerking is waardevol, want bij de voorbereiding van de vraag maakte ik ook die bedenking. Men kan niet met de trein naar New York, in dat geval past men die heffing toe. Wanneer met het echter wat meer economisch bekijkt en de alternatieven afweegt, dan moet men ook voor de korte vluchten een element inbouwen en investeren in snelle, kwaliteitsvolle treinen. Dat kan, want eenmaal we in het juiste station in Parijs waren, stonden we twee uur later op een kwaliteitsvolle en comfortabele manier in Bordeaux, wat toch 700 à 800 kilometer verder is.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, ik kijk uit naar het resultaat van de bijeenkomst van de Europese Raad van 5 maart. Ik hoop dat u de resultaten daarvan zult bezorgen aan de minister van Financiën, die daar in april verder mee aan de slag kan gaan.

Wanneer het gaat over de aberraties binnen het vliegen en over de uitzonderingen op accijnzen en btw-regimes kan ik het niet laten om te verwijzen naar de rare situatie dat men wel begint na te denken over vliegen op een goede manier, maar dat specifiek de regionale luchthaven van Deurne nog elk jaar miljoenen euro subsidies krijgt hoewel die luchthaven niet kan aantonen dat ze ooit rendabel kan zijn. Dat zeggen de experts ook. We zien dat fuibussen en dergelijke worden afgebouwd, terwijl men wel een goedkoop vliegticket voor een weekend naar bijvoorbeeld Ibiza kan kopen. Dat zijn allemaal realiteiten die weergeven dat de wereld een beetje op zijn kop staat. Daar moet aan gewerkt worden vanuit de politiek om alles op het juiste spoor te krijgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.